

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒ ๘ ต.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
เมษายน 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

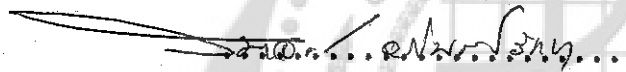
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

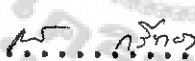
..... ประธาน
(ผศ. สมเจตน์ อภิมนตรีรักษา)

..... กรรมการ
(ผศ. ดร. นิตร ทองหั่น)

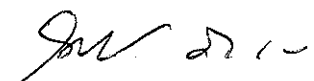
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ. สมเจตน์ อภิมนตรีรักษา)

..... กรรมการ
(ผศ. ดร. นิตร ทองหั่น)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. กมลรัตน์ กริทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร. สมพร นiewทอง)

วันที่..6..เดือน...พฤษภาคม..พ.ศ. 2535

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเจตน์ อภิวัฒน์รักษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิทร ทองชั้น ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาสิตะพันธ์ และดร.อาคม จันทสุนทร ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และคณะครู อาจารย์ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาการแนะแนวทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

ขอขอบคุณคุณเกษม เกษมบุกิจกุล ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และให้คำแนะนำต่าง ๆ อย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสุด และขอโน้มระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้อง ที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจ และทุนทรัพย์ และขอขอบพระคุณอาจารย์ที่อยู่เบื้องหลังแห่งการวางรากฐานการศึกษาของผู้วิจัย จนประสบผลสำเร็จในการศึกษาระดับนี้

เสาวรัตน์ จุลรัตน์

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุน
จาก
มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	12
	1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน	12
	2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านตัวนักเรียน ...	21
	2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
	กับปัญหาการเรียน	21
	2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนที่มีส่วน	
	สัมพันธ์กับระดับอายุ	25
	2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศกับปัญหาการเรียน	28
	3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน	29
	3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว	29
	3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว	33
	3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับ	
	ปัญหาการเรียน	37

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดากับปัญหาการเรียน	41
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน	44
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	56
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 การศึกษาจำนวนและร้อยละของนักเรียน โดยจำแนกตาม ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และตัวแปร ด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน	74
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียน โดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศและอายุ ...	78
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียน โดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของ บิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของ โรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน	79

ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน	
ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรด้าน	
สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพ	
ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรสของบิดามารดา	
กับปัญหาการเรียน	94
ตอนที่ 5 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน	
คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน	
ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชา	
เรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน	
อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนกับปัญหาการเรียน .	95
ตอนที่ 6 การศึกษาตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน	
และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนที่สามารถทำนาย	
ปัญหาการเรียน	97
5 บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	100
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	100
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	101
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	101
การวิเคราะห์ข้อมูล	102
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	105
ข้อเสนอแนะ	121

บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก คำอำนาจจำแนกของเครื่องมือในการวิจัย	138
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย	142
ประวัติย่อของผู้วิจัย	157

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
โรงเรียน อำเภอ และเพศ 55
- 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามตัวแปร
ด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปร
ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพ
ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และ
สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่
การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน
บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การ
เรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน 75
- 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน จำแนกตามเพศและ
อายุ 79
- 4 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน จำแนกตามตัวแปรด้าน
ตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน
ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือ
ผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดาและสัมพันธภาพในครอบครัว
และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบ
หมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน
ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน 80

5	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเป็นรายคู่	84
6	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่ .	85
7	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีลักษณะภาพในครอบครัวต่างกันเป็นรายคู่	86
8	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูต่างกันเป็นรายคู่	87
9	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านต่างกันเป็นรายคู่	88
10	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนต่างกันเป็นรายคู่	89
11	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนต่างกันเป็นรายคู่	90
12	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนต่างกันเป็นรายคู่	91
13	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนต่างกันเป็นรายคู่	92
14	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างกันเป็นรายคู่	93

15	แสดงค่าไคสแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีความสัมพันธ์ (Cramer's V) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรสของบิดามารดากับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน	94
16	แสดงค่าสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนกับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน	96
17	แสดงตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจในการทำนายปัญหาการเรียน เมื่อเพิ่มตัวแปรทีละตัว	98
18	แสดงค่าอำนาจจำแนก (η) ของแบบสอบถามปัญหาการเรียน	139
19	แสดงค่าอำนาจจำแนก (η) ของแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน	140
20	แสดงค่าอำนาจจำแนก (η) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว	141

คำนำ

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลายด้าน และองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ก็คือ การพัฒนาคน ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญควบคู่กันไปทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาคนเป็นตัวจักรของการพัฒนาทุก ๆ ด้าน และวิธีการที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาได้ดีที่สุด คือ การศึกษา (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2510 : 3) เพราะการศึกษามีหน้าที่ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การที่บุคคลจะมีความสุขได้ต้องสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี (กุศยา แสงเดช. 2518 : 1) แต่เนื่องจากสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อน ยิ่งผลให้สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของมนุษย์จะต้องเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จนไม่อาจคาดคะเนได้ว่า ในอนาคตผลของการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปในลักษณะใด แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีอิทธิพลกระทบกระเทือนต่อระบบการจัดการศึกษาของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (วิฑูรย์ อุปัทมภ์. 2517 : 18)

พนัส หันนาคินทร์ (2518 : 37 - 39) ได้เสนอแนะหลักการในการจัดการศึกษาไว้ว่า ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบควรจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ความต้องการทางด้านสังคม เมื่อคนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมก็ย่อมจะมีบทบาทสิทธิ และหน้าที่ที่จะต้องพึงกระทำให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทักษะที่มีต่อสถาบัน วิชาที่เรียน และอาจารย์ที่สอน ต่างมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น นอกจากนี้เบอร์ไรเตอร์ และอิงเกลแมน (กุศยา แสงเดช. 2518 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Berrieter and Engleman. 1965 : 5) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กเรียนไม่จบก็คือ ความล้มเหลวในเรื่องการเรียนนั่นเอง ส่วนเชค (Cech. 1964 : 25) กล่าวว่า ลักษณะที่มีส่วนสัมพันธ์กับเด็กที่เรียนไม่จบคือ ระดับเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา เรียนช้า และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับเซลเลอร์ (Zeller. 1966 : 20 - 21) ที่กล่าวว่า สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กเรียนไม่จบคือ ไม่ชอบครูประจำชั้น หรือครูใหญ่ และไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้นักเรียนประสบปัญหาในการเรียน ปัญหาการเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญมากปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ถ้าต้องประสบกับปัญหาการเรียนแล้ว ย่อมทำให้เขาเหล่านั้นหย่อนสมรรถภาพในทุก ๆ ด้าน อันมีผลกระทบโดยตรงต่อความล่าช้าและความล้มเหลวในการสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติ ซึ่งคูเลน (Kuhlen. 1952 : 8) ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้ใหญ่ควรยอมรับว่า เมื่อถึงระยะวัยรุ่นเด็กจะประสบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต และอาจมีปัญหาบางอย่างน้อยบ้างต่างกันไป ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่นควรจะได้ศึกษา สังเกต และพยายามให้ความรู้ และช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในสภาพเช่นนี้ให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น แต่การช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหานั้นจะต้องศึกษาปัญหาก่อน ดังที่ นาฏเจลิยว สุมาวงค์ (2508 : 80) กล่าวว่า การแก้ปัญหาวางทางการศึกษาและทางจิตวิทยานั้นไม่แก้ที่ปลายเหตุ แต่ต้องศึกษาให้ทราบเสียก่อนว่าปัญหาเกิดขึ้นอย่างไร

จากการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประสบปัญหาการเรียนมากที่สุด รวมทั้งการได้พูดคุยกับอาจารย์แนะแนวของแต่ละโรงเรียนทำให้ทราบว่านักเรียนส่วนใหญ่พ่อแม่หย่าร้างกัน ขาดเงินทุนในการเรียนหนังสือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยส่วนรวมก็ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัด

ที่มีขนาดใหญ่ มีประชากรอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะปัจจุบันนี้มีความเจริญขึ้นทางด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมมากจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่เกิดคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ (กรมตำรวจ. 2532 : 29 - 30) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยคิดว่า ผลการศึกษาครั้งนี้คงจะเป็นแนวทางแก่ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายแนะแนวที่จะได้ให้ความช่วยเหลือหาทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเรียนให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี มีคุณภาพ เป็นกำลังที่ดีของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักเรียนตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนกับปัญหาการเรียนของนักเรียน
3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแตกต่างกันมีปัญหาการเรียนแตกต่างกัน
2. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนของนักเรียน

3. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะทำให้ทราบปัญหาการเรียน และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริม และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนได้อย่างถูกต้อง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 38,951 คน เป็นนักเรียนชาย 20,340 คน และนักเรียนหญิง 18,611 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 689 คน เป็นนักเรียนชาย 339 คน และนักเรียนหญิง 350 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่

3.1.1.1 เพศ

3.1.1.2 อายุ

3.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่

3.1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.2.2 อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

3.1.2.3 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

3.1.2.4 สัมพันธภาพในครอบครัว

3.1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่

3.1.3.1 ครู ได้แก่ การสอนของครูและการมอบหมาย

งานและการบ้าน

3.1.3.2 การจัดวิชาเรียน

3.1.3.3 บรรยากาศการเรียนการสอน

3.1.3.4 ระเบียบวินัยของโรงเรียน

3.1.3.5 อุปกรณ์การเรียน

3.1.3.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหาการเรียนของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกว่าเป็นอุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ได้แก่

1.1 พฤติกรรมของตนเอง คือ เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร รู้สึกง่วงนอนขณะเรียนหนังสือ มาเรียนไม่ทัน ความจำไม่ดี เวลาอ่านหนังสือจับใจความสำคัญ ๆ ของเรื่องที่อ่านไม่ค่อยได้ แบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม เวลาสอบมักสับสนและกังวล รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน คะแนนบางวิชาไม่ดี ทำให้เกิดความท้อแท้ เรียนเลขคณิตไม่เข้าใจ ไม่อยากเรียนภาษาอังกฤษเพราะจำศัพท์ไม่ได้ ลืมบทเรียนที่เรียนมาแล้วง่าย ขาดความสนใจในบางวิชา เบื่อวิชาท่องจำ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

1.2 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนอื่น คือ ไม่มีเวลาอ่านหนังสือและทำการบ้าน ไม่กล้าถามครูเมื่อไม่เข้าใจ ขาดคนแนะนำเอาใจใส่เรื่องการเรียนเมื่ออยู่บ้าน จดไม่ทันที่ครูอธิบาย คิดถึงเรื่องอื่นขณะครูสอนและไม่มีความมั่นใจในการตอบคำถามครู

2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียน จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1 อายุ หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ตามระยะพัฒนาการของนักเรียนคือ

2.1.1.1 อายุตั้งแต่ 12 ปีถึง 14 ปีบริบูรณ์ เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น

2.1.1.2 อายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ถึง 17 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนกลาง

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางเรียน
ของนักเรียนซึ่งวัดจากระดับผลการเรียนเฉลี่ยทฤษฎีวิชาของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534
ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับ
ผลการเรียนที่ต่ำกว่า 2.00

2.1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง
ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 - 2.50

2.1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ระดับ
ผลการเรียนที่สูงกว่า 2.50 ขึ้นไป

2.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพใน
ครอบครัว

2.2.1 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของ
บิดามารดาที่ได้รับต่อเดือน หรือรายได้ของผู้ปกครองที่อุปการะนักเรียน โดยแบ่งเป็น
3 ระดับ (สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา. 2534)

2.2.1.1 สถานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ได้แก่
ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท

2.2.1.2 สถานะเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ได้แก่
ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 บาทถึง 7,000 บาท

2.2.1.3 สถานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ได้แก่
ครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 7,000 บาทขึ้นไป

2.2.2 อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หมายถึง ชนิดของงาน
ที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนประกอบการอยู่ ซึ่งนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายใน
ครอบครัวของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.2.2.1 อาชีพรับราชการ หมายถึง ผู้ที่รับราชการหรือทำงานในสังกัดของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

2.2.2.2 อาชีพรับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้แก่ผู้อื่นโดยได้ค่าตอบแทนเป็นรายวัน รายเดือน ซึ่งในเดือนหนึ่ง ๆ มีรายได้ไม่แน่นอน

2.2.2.3 อาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการประมงหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย

2.2.2.4 อาชีพทำนาถุ้ง หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพเลี้ยงกุ้งเพื่อจำหน่าย

2.2.2.5 อาชีพทำสวนยางพารา หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพผลิตยางพาราเพื่อจำหน่าย

2.2.2.6 อาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ทำการค้า ธุรกิจทุกชนิด

2.2.3 สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง ลักษณะการครองชีวิตสมรสของบิดามารดา จำแนกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.2.3.1 บิดามารดาอยู่รวมกัน

2.2.3.2 บิดามารดาแยกกันอยู่

2.2.3.3 บิดามารดาหย่าร้างกัน

2.2.3.4 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

2.2.3.5 บิดาและมารดาถึงแก่กรรม

2.2.4 สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันระหว่างบิดามารดาและบุตร แบ่งได้ดังนี้

2.2.4.1 พฤติกรรมที่บิดา และ/หรือมารดาปฏิบัติต่อบุตร ได้แก่

2.2.4.1.1 ความรัก ความห่วงใย ของบิดามารดา

- ของบุตรและเพื่อนบุตร
- 2.2.4.1.2 ความไว้วางใจของบิดามารดา
- 2.2.4.1.3 การที่บิดามารดายอมรับกิจกรรม
- ระเบียบวินัยมากเกินไป
- 2.2.4.1.4 การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับ
- 2.2.4.1.5 ความคาดหวังของบิดามารดาที่มี
- ต่อบุตร
- 2.2.4.2 พฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดา และ/หรือมารดา
- ได้แก่
- มารดา
- 2.2.4.2.1 การพักผ่อนหย่อนใจร่วมกับบิดา
- มีต่อบิดามารดา
- 2.2.4.2.2 ความรักและความเคารพที่บุตร
- 2.2.4.2.3 การมีส่วนร่วมในการแสดงความ
- คิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ
- 2.2.4.2.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2.4.2.5 การที่บุตรยอมรับกฎระเบียบ
- ภายในครอบครัว

2.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ ตัวครูซึ่งมีทั้งในด้านการสอนของครูและการมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน

2.3.1 ครู ได้แก่

2.3.1.1 การสอนของครู ได้แก่ ครูสอนไม่เข้าใจ ครูสอนเร็ว ครูมุ่งแต่สอนโดยไม่ซักถามนักเรียน ครูให้จดงานมากเกินไป ครูสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน ครูไม่ทบทวนบทเรียนให้ ครูพูดเสียงเบา และครูบางคนเจ้าระเบียบ

2.3.1.2 การมอบหมายงานและการบ้าน ได้แก่ ครูให้การบ้านหรือแบบฝึกหัดมากเกินไป ครูอธิบายงานหรือการบ้านไม่ชัดเจน และครูไม่ตรวจการบ้าน

2.3.2 การจัดวิชาเรียน ได้แก่ จำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป เนื้อหาวิชายาก โรงเรียนจัดตารางเรียนไม่เหมาะสม และบางวันเรียนมากบางวันเรียนน้อย

2.3.3 บรรยากาศการเรียนการสอน ได้แก่ เพื่อน ๆ ในห้องชอบคุยและเล่นกัน ครูขาดสอนบ่อย ๆ ครูสนใจแต่นักเรียนที่เรียนดี กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนไม่น่าสนใจ ครูไม่ให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเอง อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว สภาพในห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.3.4 ระเบียบวินัยของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเข้าเร็ว ฝ่ายปกครองเข้มงวดมากจนนักเรียนไม่สามารถปรับตัวได้ และโรงเรียนพิจารณาการลงโทษนักเรียนโดยไม่มีหลักเกณฑ์

2.3.5 อุปกรณ์การเรียน ได้แก่ อุปกรณ์การเรียนวิทยาศาสตร์มีไม่เพียงพอ ห้องเรียนคับแคบ โต๊ะและเก้าอี้มีไม่เพียงพอ และอุปกรณ์พลศึกษามีน้อย

2.3.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อน ได้แก่ เพื่อนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ไม่มีเพื่อนสนิท มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับเพื่อน และเพื่อน ๆ ขาดความเข้าใจในตน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านตัวนักเรียน
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัญหาการเรียน
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุกับปัญหาการเรียน
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศกับปัญหาการเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน
 - 3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับปัญหาการเรียน
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดากับปัญหาการเรียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความสนใจศึกษาปัญหาของนักเรียน และแบ่งปัญหาเป็นประเภทต่าง ๆ ตามวิธีการและจุดประสงค์ของแต่ละชิ้นงานวิจัย ดังที่ ดวงเดือน พิศาลบุตร (2514 : 76) ได้ให้แนวทางว่า สภาพปัญหานั้นนักเรียนประสบและมักแสดงออก

ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาในด้านการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาความสัมพันธ์กับทางบ้านหรือครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางบ้าน ปัญหาด้านสุขภาพ และความเจริญเติบโตของร่างกาย ปัญหาด้านเวลาว่างและการใช้เวลา ปัญหาด้านสังคมรวมทั้งศีลธรรมหน้าที่พลเมือง ปัญหาด้านอาชีพ ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และปัญหาด้านศาสนา เป็นต้น ส่วน วารุณี นิเทศสันต์ (2516 : 10) แบ่งปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ปัญหาที่มาจากตัวเด็กเอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สุขภาพ และการคบเพื่อน
2. ปัญหาจากทางบ้าน ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการขาดอิสรภาพ ความลำเอียงของพ่อแม่ ความแตกแยกในครอบครัว และฐานะทางการเงิน
3. ปัญหาจากทางโรงเรียน ได้แก่ ความประพฤติไม่ดี กระทำความผิดขนาดถึงศาล และชอบทำผิดวินัยของโรงเรียน

จรรยา สุวรรณสิทธิ์ (2513 : 36 - 38) แบ่งปัญหาลักษณะของเด็ควัยรุ่นเป็นปัญหาทางร่างกาย ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับน้ำหนัก ส่วนสูง ใบหน้า และร่างกายส่วนอื่น ๆ ปัญหาที่เกิดจากบ้าน ได้แก่ พ่อแม่บังคับ พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน สภาพครอบครัวไม่สงบสุข พี่น้องแย่งกัน ใช้งานเด็กมากเกินไป การโต้แย้งระหว่างพ่อแม่ของเด็ก และปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน ได้แก่ ขาดการยอมรับจากเพื่อนฝูง เปลี่ยนโรงเรียนบ่อย ๆ ครูลำเอียง มีทัศนคติไม่ดีต่อครู ต่อชั้น วินัยที่เคร่งครัดของครูของโรงเรียน

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2516 : 11 - 15) แบ่งปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาออกเป็น 4 หมวด คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และการปรับตัวของเด็กในโรงเรียน
2. ปัญหาที่เกิดจากการเรียนของเด็ก เช่น เรียนอ่อน เรียนซ้ำ ไม่เข้าใจวิชาที่เรียน
3. ปัญหาเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อตัวเด็ก เช่น บุคลิกภาพของพ่อแม่ วิธีการอบรมเลี้ยงดู

4. ปัญหาเกี่ยวกับการบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การแก่งแย่งกัน
ทำมาหากิน คนล้นงาน การอพยพของประชากรในชนบทเข้าสู่เมือง

แซนเดอร์สัน (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sanderson.
1954 : 290) จำแนกปัญหาที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย
(California School) เปิดเผยโดยจัดอันดับของปัญหาที่นักเรียนเผชิญจากมากไปหาน้อย
ตามลำดับดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับอนาคตด้านการศึกษา
ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและการทำงาน ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน

ปัญหาการเรียนของนักเรียน มีอยู่มากมายหลายประการ เช่น ปัญหาเด็กเรียนช้า
(เรียนอ่อน) ปัญหาสอบตก ปัญหาความเบื่อหน่ายในการเรียน เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการเรียน
ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสุชา จันทน์เอม (2528 : 142) กล่าวถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรค
ต่อการเรียนของนักเรียนว่ามีอยู่ 4 ประการ ดังนี้คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่
 - 1.1 เด็กมีความผิดปกติเฉพาะอย่าง เด็กเรียนช้า หรือเรียนอ่อน
 - 1.2 เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์
 - 1.3 เด็กที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์
 - 1.4 เด็กมีปัญหากับครอบครัวและผู้ปกครอง
2. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ได้แก่
 - 2.1 ขาดการยอมรับจากเพื่อนฝูง
 - 2.2 ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนที่โรงเรียนและครูไม่ได้
 - 2.3 เปลี่ยนโรงเรียนบ่อย ๆ ทำให้ปรับตัวเข้ากับโรงเรียนไม่ได้
 - 2.4 วินัยที่เคร่งครัดของโรงเรียน หรือการแข่งขันเรื่องการเรียนมากเกินไป
 - 2.5 สภาพของโรงเรียนไม่ชักจูงให้เด็กสนใจการเรียน
3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่
 - 3.1 ครูลำเอียง รักเด็กไม่เท่ากัน
 - 3.2 ครูไม่เอาใจใส่การสอน ขาดเทคนิค และวิธีการสอนที่ดี

3.3 ทักษะคิดของครูที่มีต่อชั้นเรียนหรือตัวนักเรียนไม่ดี

3.4 คุรขาดลักษณะที่ดีของการเป็นครู

3.5 ครูไม่เข้าใจหลักสูตร

4. ปัญหาเกี่ยวกับเวลาเรียน ได้แก่

4.1 การเรียน และการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร

4.2 โรงเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป

4.3 ขบวนการเรียนไม่ติดต่อกัน เช่น บางโรงเรียนปิดนานเกินไปหรือ

งดเรียนบ่อย ๆ

4.4 การจัดตารางสอน จัดวิชาต่าง ๆ อยู่ในคาบเวลาที่ไม่เหมาะสม

จำเนียร ช่วงโชติ (2517 : 5) กล่าวถึงปัญหาทางการเรียนว่า มีปัญหาเฉพาะที่พบอยู่บ่อย ๆ คือ

1. ความขัดแย้งระหว่างความใฝ่ฝันกับความสามารถของนักเรียน

2. ผลการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ

3. ขาดแรงจูงใจ ทำให้ไม่ตั้งใจ ไม่สนใจในการเรียน

4. ขาดทักษะในการศึกษาเล่าเรียน

5. ขาดสมรรถภาพในวิชาทักษะเบื้องต้น เช่น อ่าน เล่น หรือการสะกดคำ

แสดง (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Strang. 1958 :

248) กล่าวถึงปัญหาด้านการเรียนของเด็กวัยรุ่นในเรื่องพลังและประเภทของปัญหาด้านวิชาการ (Prevalent and Kinds of Academic Problems) ว่า เด็กแสดงความกลัวในเรื่องการทดสอบ การพูดหน้าชั้น การประสบความล้มเหลวทางการเรียน เด็กมีความวิตกกังวลในเรื่องการสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน นอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านขาดความสนใจในบางวิชา ต้องเรียนวิชาที่ตนไม่ชอบ ห้องเรียนไม่กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียน การสอนไม่ดี มีเสรีภาพน้อยเกินไปในห้องเรียน สภาพการเรียนในห้องวุ่นวาย เวลาที่ใช้ในการอธิบายในห้องเรียนไม่พอเพียง และเด็กตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับ

นักเรียนว่า เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในการสร้างความสำเร็จทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ โจนส์ (Jones. 1954 : 63 - 64) กล่าวว่า นักเรียนจะไม่เรียนถ้าหากสภาพแวดล้อมไม่กระตุ้นสภาพการเรียน การสอนที่ดีย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากไม่มีวินัยที่ดี ครูมีหน้าที่ในการนำเด็กสู่กิจกรรมการเรียน จะต้องกำจัดสิ่งกีดขวางบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และวินัยมิใช่เรื่องกฎหรือข้อบังคับที่ติดต้ามมาด้วยการลงโทษผู้ที่ไม่เชื่อฟังคำสั่ง

ดังนั้นถ้าสภาพการณ์ในห้องเรียนมีความกดดันตึงเครียด หรือความวิตกกังวลต่าง ๆ ผู้เรียนจะเลือกข้างปลอดภัยไว้ก่อน จะไม่พยายามมีส่วนร่วมในการเรียน ไม่กล้าที่จะพัฒนาไปข้างหน้า แต่ถ้าครูได้ลดสภาพที่ตึงเครียดต่าง ๆ และทำการเรียนให้เริ่มต้นด้วยสนุกสนาน มีคุณค่า แม้แต่ผู้เรียนที่มีความรู้สึกมั่นใจน้อยที่สุด ก็ยังอยากจะร่วมในกิจกรรมด้วย (กรมวิชาการ. 2523 : 19)

ในปัจจุบันนี้จะพบว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะสร้างปัญหาต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนอยู่บ่อย ๆ และปัญหาเหล่านี้ก็กระทบกระเทือนต่อสังคมด้วยเป็นอย่างมาก การที่จะแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่นนั้น ทางที่ถูกผู้ใหญ่ทุกฝ่ายควรจะได้เข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นเสียก่อน นอกจากนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใหญ่จะต้องให้ความเห็นอกเห็นใจเด็ก และต้องเข้าใจว่า การกระทำต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่นนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายของเด็ก และการเปลี่ยนแปลงภายในนี้เองที่มีส่วนผลักดันให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ซึ่ง พัลล หันนาคินท์ (2521 : 193 - 195) กล่าวว่า ในการที่จะช่วยเหลือให้เด็กดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างสุขสบายนั้น มีสิ่งที่จะต้องคำนึงดังนี้

1. การเลือกโรงเรียน บิดามารดาควรให้เด็กมีอิสระในการเลือกโรงเรียนเองบ้าง โดยคำแนะนำของผู้ใหญ่ และควรให้เด็กมีอิสระในการเลือกเรียนวิชาที่ตนถนัด ไม่ใช่เรียนตามความต้องการของบิดามารดา

2. การปรับปรุงนิสัยในการเรียนที่ดี การเรียนของเด็กวัยรุ่นจะราบรื่นได้นั้น ต้องอาศัยวิธีเรียนที่ถูกต้อง เด็กที่สำเร็จออกไปอย่างราบรื่นนั้น ส่วนมากมีนิสัยในการเรียนดี ตรงต่อเวลาเรียน และเรียนอย่างจริงจัง

3. ความสำคัญของหลักสูตร หลักสูตรควรจัดไว้อย่างกว้าง ๆ เช่นเดียวกับชีวิตของบุคคล หลักสูตรควรส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยร่นทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กวัยร่นมีคุณธรรมและศีลธรรมอันดีงาม นอกจากนี้หลักสูตรควรจะได้ส่งเสริมความสามารถของเด็กอย่างเต็มที่ให้โอกาสเด็กพัฒนาทุกคนเพื่อให้เด็กออกไปสู่สังคมอย่างมั่นใจ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ในสังคมประชาธิปไตยนั้น ต้องฝึกให้เด็กวัยร่นรู้จักคิด และรู้จักทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อจะได้เตรียมเด็กเหล่านี้ให้เป็นพลเมืองดีต่อไป หลักสูตรจะต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้เรียนในสิ่งที่ตนถนัดและสนใจ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีบริการแนะแนว เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนด้วย

4. กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เด็กวัยร่นจำนวนไม่น้อยที่ประสบความยุ่งยากในการคบเพื่อน ครูควรช่วยเหลือให้เด็กได้รู้จักทำงานร่วมกับเพื่อน ให้คำแนะนำในด้านการปรับตัวให้รู้จักเป็นสมาชิกของชุมนุมต่าง ๆ ตามความสนใจ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีในโรงเรียนยิ่งกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เด็กแทบทุกคนต้องการให้ครูรู้จัก และอยากจะถูกคุยกับครูบ้าง ครูและเด็กควรมีความสัมพันธ์กันอย่างดี ครูควรให้ความสนใจแก่เด็กทุกคน เพื่อให้เด็กทุกคนมองครูในทางที่ดี อย่างไรก็ตามครูไม่ควรให้เด็กติดนอนเสมอ หรือขาดความเคารพ ความเกรงใจ

สำหรับนิสัยและเทคนิคในการเรียน เฟรดเดอริค และคนอื่น ๆ (Ferderrick and others. 1947 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนและเทคนิคในการเรียนไม่ได้เกิดจากสัญชาตญาณ แต่เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนแก้ไข ชัดเกล้า

มินนีโพลิส พลับลิค สกูล (เล่าวลัทธิ จุมพลพงษ์. 2527 : 9 : อ้างอิงมาจาก Minneapolis Public School. 1958 : 135) ได้เขียนคู่มือการปฏิบัติตนในการเรียนหนังสือว่า นิสัยในการเรียนที่ดีต้องประกอบด้วย

1. การฟังอย่างตั้งใจ เมื่อไม่เข้าใจให้ถามและจดข้อความที่สำคัญ ๆ ไว้
2. การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การรู้จักสิ่งเกิดสิ่งที่เรียน เช่น รูปภาพ แผนภาพ เป็นต้น
4. การวางแผนที่จะประหยัดเวลาและพลังงาน เช่น รู้จักเลือกสรรสถานที่ที่ปราศจากสิ่งรบกวน มีแสงสว่างเพียงพอ และมีวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการใช้

นอกจากนี้ แม็คคอก (Maddox. 1963 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนเป็นสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้ และได้เสนอแนะแนวทางไว้ดังนี้

1. ต้องมีสุขภาพจิตที่ดีโดยปรับปรุงแก้ไขสุขภาพทั่ว ๆ ไป
2. ปรับปรุงแนวทางและวิธีการทำงาน โดยมีการวางแผนแบ่งเวลาเรียนและเวลาทำงานให้มีประสิทธิภาพ
3. ลดความกังวลและความตื่นเต้นประหม่า โดยการแก้ปัญหาความขัดแย้งในใจของตนเอง
4. เพิ่มความสนใจและแรงจูงใจในการทำงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

มัวร์ (Moor. 1957 : 22) วิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนชายและหญิงชั้นปีที่ 10-12 ในบอสตัน พบปัญหาที่นักเรียนเผชิญเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ ความล้มเหลวกับครู ความสำเร็จในการเรียน บริการของโรงเรียน และการศึกษาต่อในอนาคต

ราห์มัน (Rahman. 1965 : 405) ศึกษาสาเหตุของการสูญเสียไปทางการศึกษาจากนักเรียนของโรงเรียนมัธยมในเมืองดัดคา (Decca) ระหว่างชั้นปีที่ 7-11 ในขณะที่ยังเรียนไม่สำเร็จ พบว่า สาเหตุของการสูญเสียไปทางการศึกษามีหลายประการ เช่น ปัญหาการเงินในการซื้ออุปกรณ์การเรียน เศรษฐกิจภายในครอบครัวต่ำ การตกชั้น สุขภาพร่างกายไม่ดี และการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สะดวก

เน็นยด (กรรณิการั พินศิริกุล. 2521 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Nenyod.

1975 : 5092 - A) ศึกษาปัญหาของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยของรัฐเท็กซัส กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 จำนวน 400 คน เป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก 78 คน จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดกลาง 107 คน และจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ 215 คน พบว่า ปัญหาของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อกับบุคคลอื่น การเรียน การเงิน ที่นัักอาศัย อาหาร ศาสนา สังคม ในจำนวนปัญหาเหล่านี้ ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อกับบุคคลอื่น และปัญหาการเรียน เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

งานวิจัยในประเทศ

ลาวัญญ์ ส่องสกุล (2503 : 75 - 78) สำรวจสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีความสุข พบว่า เด็กวัยรุ่นไม่สบายใจเนื่องจากปัญหาทางการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการเลือกอาชีพ และการเรียนต่อ

ลัดดา ประเสริฐกุล (2504 : 83) สำรวจปัญหาและภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตัญญา เพื่อเป็นแนวทางในการวางโครงการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้น ผลการศึกษพบว่า ปัญหาที่นักเรียนประสบมากเป็นอันดับแรก คือปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ และในปีเดียวกัน สุรางค์ โค้วตระกูล (2504 : 90 - 93) สำรวจปัญหาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหมวดปัญหาที่ใช้ในการวิจัยมี 10 หมวด ซึ่งปัญหาย่อยของแต่ละหมวดได้มาจากปัญหาของนิสิตในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ในหมวดปัญหาการเรียนข้อปัญหาที่นิสิตประสบมากคือ รู้สึกว่าวิธีการเรียนของตนบกพร่อง ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน ฟังคำบรรยายไม่ค่อยเข้าใจ ทำให้เชื่อวิชานั้น ๆ อาจารย์มีความสนิทสนมช่วยเหลือนิสิตน้อยเกินไป และไม่กล้าปรึกษาอาจารย์ นอกจากนี้คณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน กระทรวงมหาดไทย (2504 : 4 - 8) ได้วิเคราะห์หาข้อเท็จจริงและมูลเหตุต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนกระทำ

ความผิด เด็กที่ทำความผิดมีปัญหาก็เกี่ยวกับความประพฤติไม่เหมาะสม ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง และครอบครัว และปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนและการศึกษา

สมศักดิ์ ประจักษ์ (2506 : 61 - 62) สำรวจปัญหาและความต้องการของ นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 720 คน ด้วยแบบสำรวจปัญหา 8 หมวด คือ หมวดครอบครัว สุขภาพ บุคลิกภาพ เพศ ศาสนาและศีลธรรม การเรียน การเงิน และอนาคต ผลการศึกษพบว่า ปัญหาที่นักศึกษา ประสบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับอนาคตและการเรียน นักศึกษาต้องการให้มีผู้แนะนำความรู้ ในการออกไปทำงาน กลัวไม่มีโอกาสเรียนต่อ อาจารย์สอนเร็วเกินไป มีความวิตกกังวลใน เรื่องการพูดหน้าชั้น และต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการเรียน

มัลลิกา จิตรสุข (2508 : 65 - 67) สำรวจปัญหาและความต้องการของ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูอุดรธานี จำนวน 262 คน เป็นนักศึกษาชาย 154 คน นักศึกษาหญิง 108 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจาก Mooney Problem Check List, College Form พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัวใน ด้านการเรียน เช่น มีความรู้พื้นฐานต่ำในบางวิชา ลืมบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ขาดสมาธิใน การเรียนและไม่ทราบวิธีการเรียน และในปีเดียวกัน กรมสามัญศึกษา (2508 : 8 - 34) ได้ศึกษาสาเหตุที่นักเรียนไม่ได้เข้าสอนในโรงเรียนประจำบาล จังหวัดกาญจนบุรี พบสาเหตุ ได้แก่ ความเจ็บป่วย ผู้ปกครองยากจน บ้านอยู่ไกลโรงเรียนเกิน 2 กิโลเมตรขึ้นไป ครู ขาดจิตวิทยาในการสอน เรียนวิชาต่าง ๆ ไม่รู้เรื่อง และผู้ปกครองไม่สนใจการเรียนของเด็ก

วดี เขียวอุไร (2509 : 85 - 89) สำรวจปัญหาชีวิตและความสนใจของเด็ก วัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียน รัฐบาล ในเขตพระนครธนบุรี จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 400 คน เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน พบว่า ปัญหาที่เด็กวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงเห็นว่ามีค่ามากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน

ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 100 - 104) ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน พบว่า สาเหตุของปัญหาได้แก่สิ่งแวดล้อมทางบ้าน เช่น ที่อยู่อาศัย ฐานะเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ในครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น ทักษะคติของนักเรียนต่อครู และต่อวิชาเรียน ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อเพื่อน และปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น สุขภาพ สติปัญญา การใช้เวลาว่าง

ไพบุลย์ อินทวิชา (2510 - 181 - 188) ศึกษาความต้องการและปัญหาในการปรับตัวของนักเรียนมัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร จำนวน 490 คน เป็นชาย 250 คน และหญิง 240 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้สึกว่าครูบางคนไม่เข้าใจ มีปัญหาการเลือกแผนกวิชา ไม่รู้จักวิธีแบ่งเวลาในการเรียนและการทำงาน ไม่อยากเปลี่ยนห้องเรียนทุกชั่วโมง ต้องการข้อเสนอเกี่ยวกับการศึกษาต่อและอาชีพ ต้องการให้เปลี่ยนระเบียบการแต่งกาย และต้องการให้ปรับปรุงความสะอาดและคุณภาพของอาหาร และในปีเดียวกัน สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2510 : 10) สำรวจปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 383 คน พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียน ไม่เข้าใจตำราภาษาต่างประเทศ ขาดสมาธิ ขาดความรู้ ไม่เพียงพอ ไม่มีโอกาสได้โตถามอาจารย์ มีเวลาดูหนังสือไม่เพียงพอ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านตัวนักเรียน

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัญหาการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาสนใจองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยอมรับว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากันมิได้หมายความว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน เพราะการที่บุคคลจะประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา (Intellectual Factor) และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non-intellectual Factor) ดังที่ฮาร์วิกเฮลส์ท (Harvighurst. 1963 : 506) ได้กล่าวถึงข้อสรุปของ เทอร์แมน (Terman) ว่า ความแตกต่างของ

ความสำเร็จของแต่ละบุคคลที่มีระดับสติปัญญาเท่ากัน ส่วนใหญ่เนื่องมาจากองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา

ส่วนในด้านองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญานั้น นักการศึกษา นักจิตวิทยา และนักแนะแนว พยายามที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยว่ามีอะไรบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่ปรากฏขณะนี้ ผลการวิจัยส่วนมาก พบว่า องค์ประกอบที่นอกเหนือไปจากสติปัญญา มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริง และมีเพียงส่วนน้อยที่การวิจัยพบว่า ไม่มีผลต่อการเรียน

ริงเนสส์ (Ringness, 1968 : 131) กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน มีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วยตัวเองได้เมื่อเผชิญกับภาวะความตึงเครียด ในที่สุดสามารถปรับตัวได้ และมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่มิมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวลท้อถอย และมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ซึ่งถ้ามีความวิตกกังวลมาก ๆ จะทำให้คนนั้นมีสุขภาพจิตไม่ดี และจากการศึกษาของเทเลอร์ (Ringness, 1986 : 140 ; citing Taylor, 1961 : 76) พบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีการปรับตัวทางด้านอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าคนที่มิมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลในสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อตัวเอง และคนอื่นในโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัญหาการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

คาร์ (มณู เป้นเจริญ, 2522 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Carr, 1956 : 93 - 94) ศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟลอริดา (Florida University) โดยแยกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มที่เรียนดีและเรียนอ่อน โดยถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจปัญหาคือ Mooney Problem Checklist ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาที่เรียนดีมีปัญหาลด ๆ ไป แต่นักศึกษาที่เรียนอ่อนมีปัญหาด้านวิชาการ

กรอนแลนด์ (Gronlund. 1959 : 176) ศึกษาพบว่า เด็กคนใดก็ตามถ้าประสบปัญหาด้านการปรับตัวแล้วมักจะประสบปัญหาการเรียนด้วย การขัดแย้งกันภายในกลุ่ม ทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิลล์ (Gill. 1962 : 144 - 149) ที่ศึกษาถึงอิทธิพลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อสภาพปัญหาของเด็ก พบว่าเด็กที่เรียนดีจะมีปัญหาด้านการปรับตัวน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนอ่อน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนด้วย

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 141) ศึกษาเกี่ยวกับเด็กระดับเก้า พบว่า พวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทางด้านครอบครัวและโรงเรียน คือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ

ซาร์ (วรรณา ทองนุ้ย. 2523 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sarr. 1970 : 23) ศึกษาปัญหาของนักเรียน โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ และระดับสติปัญญา พบว่า นักเรียนชั้น 10 ที่มีเกณฑ์ภาคขาวต่ำ มีปัญหาด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาเกี่ยวกับตนเอง สุขภาพ ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครูอาจารย์ ชีวิตในบ้านและโรงเรียน ปัญหาการเรียน การเงิน การปรับตัว และด้านศาสนา มากกว่านักเรียนชั้นเดียวกันที่มีเกณฑ์ภาคขาวสูงประมาณ 10 เท่า และนักเรียนชั้น 11 ที่มีเกณฑ์ภาคขาวค่อนข้างต่ำ มีปัญหามากกว่านักเรียนที่มีเกณฑ์ภาคขาวค่อนข้างสูง ประมาณ 2 เท่าครึ่ง

โอโนดา (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Onoda. 1975 : 7726 - A) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 97) ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาการคบเพื่อน ปัญหาครอบครัว และแผนงานในอนาคตมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คมเพชร จิตรคุณกุล (2515 : 90) ศึกษาองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยครูของนักศึกษาชั้นปีที่สอง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 510 คน ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

สมศักดิ์ ลิภาสุรนิสฺสัทธิ (2518 : 65 - 66) ศึกษาปัญหาด้านการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 2 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กุศยา แสงเดช (2518 : 52) ที่พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาด้านการเรียน สังคม และส่วนตัวมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ทำให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันนั้น มีอิทธิพลทำให้การประสบปัญหาของนักเรียนแตกต่างกันด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนที่มีส่วนสัมพันธ์กับระดับอายุ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

เด็กวัยรุ่นมักจะเป็นเด็กที่อยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา เป็นวัยที่มีความเคร่งเครียดทางอารมณ์ มีอารมณ์วู่วาม ตัดสินใจรวดเร็ว ผู้ใหญ่ควรรู้จักที่จะยอมรับว่า เมื่อถึงระยะวัยรุ่นเด็กจะประสบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิตทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา เด็กอาจจะมีปัญหามากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่ความแตกต่างระหว่างบุคคล และความแตกต่างของพื้นฐานทางบ้านและทางสังคม ข้อสำคัญผู้ใหญ่ควรเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายนี้เป็นเพียงพัฒนาการตอนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ที่ทุกคนจะต้องผ่านเท่านั้น (รุ่งทิพา จักรกร. 2521 : 181)

ซอเรนสัน (Sorenson. 1962 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นขั้นที่บุคคลจะก้าวขึ้นมาจากการเป็นเด็ก เป็นระยะของการพัฒนาทั้งภายนอกและภายใน มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นตน เป็นระยะที่เขาจะก้าวขึ้นมาจากการพึ่งผู้อื่นมาสู่การพึ่งตนเอง เป็นช่วงที่ต้องการอิสรภาพ มีความรับผิดชอบ มีความจริงจังกับงานและความรัก

เฮิร์ลลอค (Hurlock. 1959 : 251) ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาของเด็กวัยรุ่นว่าเป็นระยะที่พัฒนาทั้งด้านวิถีทางดำเนินชีวิต ด้านร่างกายและจิตใจ เป็นช่วงเวลาของความเจริญงอกงาม และการเปลี่ยนแปลงในแทบทุกด้านของเด็ก เช่น ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เป็นช่วงเวลาที่รับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งประสบการณ์ ความรับผิดชอบ ตลอดจนความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่อย่างรวดเร็วในระยะแรก ๆ จึงดูเหมือนว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นประดังในตัวเด็กอย่างกระชั้นชิด เด็กวัยรุ่นจึงไม่มีเวลาพอที่จะปรับตัวให้ทันกับปัญหาเหล่านั้นได้ ปัญหาต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่นที่พบมาก ได้แก่ ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางโรงเรียน ปัญหาทางบ้าน ปัญหาสุขภาพ ปัญหา

การเงิน ปัญหาอนาคต และปัญหาทางศาสนา นอกจากนี้ เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1959 : 278) ยังกล่าวว่า เด็กในวัยรุ่นตอนต้น จะมีอารมณ์รุนแรงมากกว่าวัยที่ผ่านมา เด็กมักจะมี ความขัดแย้งกับพ่อแม่ ครู และเพื่อน ทำให้เด็กรู้สึกว่ามี ความลำบากในการปรับตัว ทั้งด้าน ชีวิตส่วนตัว และการเรียน เด็กในวัยนี้จึงเป็นวัยที่มีลักษณะไม่แน่นอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนที่มีส่วนสัมพันธ์กับระดับอายุ

งานวิจัยในต่างประเทศ

โควิก (ลัดดาวัลย์ หกสุวรรณ. 2518 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Cowhig. 1964 : ไม่มีเลขหน้า) ศึกษาปัญหาเด็กที่ต้องออกจากโรงเรียนก่อนเรียนสำเร็จ พบว่า เด็กในวัย 16 ปี มีปัญหามากกว่าเด็กในวัย 14 - 15 ปี

นัทท์ (Nutt. 1972 : 650 - A) ได้ทำการศึกษาปัญหาของเด็กวัยรุ่น กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น 7-12 จำนวน 607 คน พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเรียงตาม ลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับงานของ โรงเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมและ สันทนาการ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ และระดับชั้นมีอิทธิพลต่อลำดับความสำคัญของปัญหา ของนักเรียนอีกด้วย

สถาบันวิจัยเด็กในสหรัฐอเมริกา (Children's Bureau. 1950 - 1952 : ไม่มีเลขหน้า) ได้รวบรวมอายุของเด็กที่กระทำผิดจากศาล โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง พบว่า เด็กชายที่กระทำผิดมากที่สุดมีอายุเฉลี่ย 15.5 ปี ส่วนเด็กหญิงมีอายุเฉลี่ย 15.4 ปี และ ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงที่กระทำผิดน้อยที่สุดคืออายุ 10 ปี และ 11 ปี นอกจากนี้จากการ สัมภาษณ์ระดับอายุของเด็กและเยาวชน ปี ค.ศ. 1949 จากศาล 413 แห่ง พบว่า อายุ เฉลี่ยของเด็กที่กระทำผิดมากที่สุดคือ 15.6 ปี

งานวิจัยในประเทศ

ลัดดาวัลย์ หกสุวรรณ (2518 : 52 - 53) ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น มีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนที่อยู่ในวัยก่อนวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในปัสเดียวกัน สมศักดิ์ ลิภาสุรนิสสุทธิ์ (2518 : 65 - 66) ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 2 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นมีปัญหทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนวัยก่อนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุม แป้นสุวรรณ (2518 : 56 - 57) ที่ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเทศบาลและโรงเรียนนอกเทศบาล ในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระยะวัยรุ่นตอนต้น มีปัญหทั้ง 3 ด้านมากกว่านักเรียนที่อยู่ในระยะก่อนวัยรุ่น

กรรณิการ์ พินศิริกุล (2521 : 57 - 58) ส้ารวจปัญหาการเรียน สังคม และ ส่วนตัวของนักเรียนโรงเรียนสารนิตข้าง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีอายุ 17-20 ปี มีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีอายุ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นว่าระดับอายุที่ต่างกัน มีผล ทำให้เด็กประสบปัญหาแตกต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าระดับอายุน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัด นครศรีธรรมราช

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศกับปัญหาการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเจอร์ส (วรรณาทองนัย. 2523 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1960 : 3161 - A) ศึกษาปัญหาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล พบว่า นักศึกษาชายมีปัญหามากกว่านักศึกษาหญิง ประเภทของปัญหาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ การเงิน อารมณ์ และปัญหาอื่น ๆ และในปีเดียวกัน ฟาร์แรก (นิภา พงศ์วิรัตน์. 2520 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Farrag. 1960 : 1137) ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาของนักเรียนอียิปต์ และปัญหาของนักเรียนอเมริกัน ระดับชั้น 10-12 แล้วแปลปัญหาชุดเดียวกันนี้เป็นภาษาอาหรับสอนนักเรียนระดับเดียวกันในอียิปต์ พบว่า นักเรียนอเมริกันมีปัญหาน้อยกว่านักเรียนอียิปต์ และนักเรียนหญิงอียิปต์มีปัญหามากกว่านักเรียนชายอียิปต์

นัท (Nutt. 1972 : 650) ศึกษาปัญหาของนักเรียนในรัฐโคโลราโด กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้น 7-12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน พบว่า นักเรียนประสบปัญหาจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับงานของโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม และสันติภาพการ นอกจากนี้ยังพบว่าเพศ ระดับชั้น มีอิทธิพลต่อลำดับความสำคัญของปัญหานักเรียนอีกด้วย แต่เพศมีอิทธิพลมากกว่าระดับชั้น

งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ โขนิษฐธรรม (2507 : 158 - 159) ศึกษาปัญหาของนิสิตวิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 493 คน นิสิตชาย 300 คน นิสิตหญิง 193 คน โดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วยปัญหา 10 ประเภท คือ ปัญหาครอบครัว บุคลิกภาพ การคบเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนเพศเดียวกัน ปัญหาการเรียน ปัญหาการเงิน ปัญหาสุขภาพ

ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการเดินทางมาวิทยาลัย และปัญหาความสัมพันธ์กับอาจารย์ ผลการศึกษพบว่า นิสิตมีปัญหาทุกประเภท นิสิตชายมีแนวโน้มว่าจะมีปัญหามากกว่านิสิตหญิง

ไพบูลย์ อินทวิชา (2511 : 181 - 183) ศึกษาความต้องการและปัญหาการปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 490 คน ชาย 250 คน หญิง 240 คน ผลการศึกษพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงประสบปัญหาด้านการปรับตัวพอ ๆ กัน แต่นักเรียนชายมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนหญิง

สมใจ ทิมพงษ์ (2512 : 48 - 50) ศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่ศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 1,076 คน นักศึกษาชาย 451 คน นักศึกษาหญิง 625 คน พบว่า นักศึกษามีปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเงิน ปัญหาการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และปัญหาซึ่งคาดว่าจะมีต่ออาชีพครู แต่นักศึกษาชายมีปัญหามากกว่านักศึกษาหญิง ในเรื่องการเงิน การเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ศาสนา และศีลธรรม

กรรณิการ์ พินศิริกุล (2521 : 57 - 58) สํารวจปัญหาการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนโรงเรียนสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชายมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าเพศเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการมีปัญหาของนักเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่า เพศน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

สภาพครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อทัศนคติหรือพฤติกรรมของเด็ก เพราะบิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัวย่อมมีอิทธิพลในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้กับ

เด็ก (สุนัตรา สุนาพ. 2521 : 50) ถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่แตกแยก กล่าวคือ บิดามารดาหย่าร้างแยกกันอยู่ หรือบิดามีภรรยาหลายคน ซึ่งบุตรของภรรยาแต่ละคนได้รับความรักไม่เท่าเทียมกัน จะทำให้เด็กขาดความสุข เกิดการเบื่อหน่ายบ้าน คิดว่าตนไม่เป็นที่ยอมรับของครอบครัวจึงกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาในที่สุด เช่น ประพฤติผิดกฎของโรงเรียน ไม่สนใจเรียน เล่นการพนัน หรือขโมยของผู้อื่น เป็นต้น (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 166 - 167) ในเรื่องนี้ รุจ วังนั (2515 : 39) กล่าวว่า บิดามารดาและผู้ปกครองนับว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิด และคลุกคลีอยู่กับเด็กเป็นประจำเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่าคนอื่น ๆ เป็นผู้มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดในด้านความประพฤติและการดำเนินชีวิต และสาเหตุที่ทำให้เยาวชนประพฤติเป็นคนเกเรที่เกิดจากครอบครัวและผู้ปกครองนั้น ได้แก่ การแตกแยกหรือหย่าร้างในครอบครัว พ่อแม่หรือผู้ปกครองทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ ไม่กวาดขันลงโทษเด็ก ขาดความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาในการอบรมเด็ก มีปัญหาทางเศรษฐกิจและครอบครัว ไม่สนับสนุนให้เด็กเรียนหนังสือ

สุชา จันทน์เอม (2520 : 84 - 87) กล่าวถึงสัมพันธภาพของบิดามารดากับเด็กว่า การที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน อาจเพราะการหย่าร้าง การตาย การทอดทิ้งหรือแยกกันอยู่ก็ตาม เป็นผลให้เด็กขาดคนดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้ความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ ทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยว ขาดผู้เป็นแบบอย่างที่ดี การที่เด็กขาดคนดูแลเอาใจใส่ ทำให้เด็กมีอิสระมาก และมีโอกาสที่จะประพฤติไม่ดี อัจฉรา สุขารมณ์ (2527 : 38) ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า สุขภาพจิตเริ่มต้นที่บ้าน ครอบครัวที่สงบสุขก่อให้เกิดสุขภาพจิตที่ดีแก่สมาชิกในครัวเรือน นอกจากนี้ ฝน แสงสิงแก้ว (2526 : 9) กล่าวถึงความผูกพันรักใคร่ในครอบครัวว่า เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต เป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศและของโลกในที่สุด ชีวิตในสังคมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวแตกแยกหรือครอบครัวขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมจะแตกแยกประจวบตามตัว ผลตามมาของสังคมแตกแยกก็คือ โรคจิต โรคประสาท ปัญหาอาชญากรรม และเรื่องของเด็กเกเรต่าง ๆ

มาโนช สุขฤกษ์ (2526 : 65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ และสภาวะอื่น ๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัว และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาของแคนเนอร์ และคนอื่น ๆ (ธารินี มิ่งวงศ์. 2532 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Kanner and others. 1957 : 167) พบว่า มีเด็กประมาณ 30% ที่รักษาในโรงพยาบาลโรคจิต มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และพบว่า 330 คน เป็นเด็กที่มาจากสภาพบ้านแตก การพลัดพรากจากครอบครัวอย่างกะทันหัน เช่น การตายจาก การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดามารดา ปัญหาการหย่าร้างของบิดามารดา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสัมพันธ์สภาพระหว่างบิดามารดาของเด็กด้วย

คอลเลอร์ (Koller. 1971 : 319 - 337) ศึกษาเด็กหญิงอายุ 16-17 ปี จำนวน 121 คน ในโรงเรียนตัดสั้นดานแห่งหนึ่งของประเทศออสเตรเลีย พบว่า เด็กหญิงเหล่านี้สูญเสียพ่อแม่หรือขาดพ่อแม่ถึง 61.5 เปอร์เซ็นต์ และแยกจากพ่อแม่ 32 เปอร์เซ็นต์ ส่วนเด็กหญิงที่อยู่กับพ่อแม่เพียง 12.9 เปอร์เซ็นต์ จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสูญเสียพ่อแม่หรือขาดการเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ ทำให้เด็กมีความประพฤติน่าเกลียด ซึ่งความประพฤติน่าเกลียดนี้มีผลมาจากจิตใจไม่ปกติ

สกูลเลอร์ (นันทิกา แยมสรวล. 2522 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Schooler. 1972 : 255 - 269) ได้ทดสอบผลที่เกิดจากโครงสร้างของครอบครัวที่มีต่อค่านิยมของบุคคลและการรู้จักใช้สติปัญญา เพื่อไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,102 คน ผลปรากฏว่า คนที่มาจากครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่

เป็นคนวิตกกังวล ไม่ไว้วางใจคน และเคร่งครัดในคตินิยมมากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะครอบครัวที่ไม่มีผู้ชายเป็นผู้ใหญ่อยู่ด้วย สมาชิกในครอบครัวจะมีความเสื่อมสมรรถภาพในการยืดหยุ่นด้านคตินิยม

งานวิจัยในประเทศ

ศิริพร หลิมสวัสดิ์ (2511 : 51) ได้วิจัยเรื่องปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่า ส่วนมากเด็กเหล่านี้อยู่กับบิดามารดา แต่สภาพในบ้านหาความสงบมิได้ บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ ในเรื่องความล้มเหลวภายในครอบครัว ปรากฏว่า เนื่องจากบิดามารดาของเด็กมีปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาการหย่าร้าง นอกจากนั้นสภาพจิตใจของบิดามารดาไม่ใคร่ดี มีอารมณ์หงุดหงิด จุนเจียว ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองไว้ได้ และระบายสู่เด็ก

นอกจากนี้ อรุณ เชาวนาคัย และคนอื่น ๆ (นันทิกา แยมสรวล. 2522 : 23 - 24 : อ้างอิงมาจาก อรุณ เชาวนาคัย และคนอื่น ๆ. 2519 : 19 - 22) ศึกษาเรื่องการติดตามนักศึกษาติดตามเสวนา ผู้ป่วยเป็นนักเรียนชายที่กำลังเรียนอยู่ 99% ได้รายงานเกี่ยวกับสภาพครอบครัวของเขาวนผู้ติดตามดังนี้

บิดา มารดา แยกกันอยู่	10%
บิดา มารดา ขัดแย้งกันเป็นส่วนมาก	35%
บิดา มารดา หย่าร้างกัน	29%
บิดามีภรรยาน้อย	3%
บิดามีภรรยาน้อย แต่ไม่เป็นตัวเป็นตน	10%
บิดา มารดา อยู่ร่วมกันปกติ	13%

จากการวิจัยของ นันทิกา แยมสรวล (2522 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันและแยกกันอยู่ มีมิโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ส่วนเสวาลักษณ์เลิศดำรงค์เดช และคนอื่น ๆ (2525 : 1 - 3) ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจสุขภาพจิต

เด็กวัยรุ่นในโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จำนวน 621 คน โดยใช้แบบทดสอบ MMPI ฉบับภาษาไทย ของเกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว ซึ่งดัดแปลงมาจาก The Minnesota Multiphasic Personality Inventory ของ Hathaway และ Mokingly พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาด้านสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นที่อยู่กับบิดามารดา และกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชายที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาด้านสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นชายที่อยู่กับบิดามารดา นอกจากนี้ ชีววัฒน์ นิเจนตร (2526 : 202) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพของเด็กวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีสุขภาพจิตที่ต่ำกว่า มีปัญหาส่วนตัว ชี้นำ เคร่งเครียด กังวล และสุขภาพจิตรวม เลื่อมกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ทำให้เห็นว่าสภาพครอบครัวหรือความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิตและสภาพจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์และสงบสุข ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตดีและมีปัญหาน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก ปัญหาการเรียนก็เช่นกัน การที่เด็กไม่สนใจเรียนหรือมีปัญหาการเรียนในด้านต่าง ๆ นั้น อาจเป็นเพราะว่าบิดามารดาปล่อยปละละเลยไม่ให้ความสนใจในตัวเด็กเลย ทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์ ขาดกำลังใจในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าสภาพครอบครัว น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครราชสีมา

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่เด็ก

รักและเชื่อฟัง ดังนั้นถ้าบิดามารดาได้ใช้เวลาในการอบรมขัดเกลานิสัยเด็ก ให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤตินในทางที่ดีมากกว่าประพฤตินในทางที่เสื่อมเสีย ถ้าหากสัมพันธภาพในครอบครัวมีแต่การทะเลาะวิวาท ต่ำต่ำ หรือเข้มงวดกดขี่มากเกินไป ก็จะทำให้เด็กขาดความรัก เบื่อหน่ายบ้าน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กมีความประพฤติที่เป็นปัญหา ได้ (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 166 - 167) ในทำนองเดียวกัน อนันต์ชัย เชื้อนธรรม และคนอื่น ๆ (2527 : 3) ได้สรุปสาเหตุจากสัมพันธภาพใน ครอบครัวที่ทำให้เด็กกระทำความผิดมีดังนี้คือ ความไม่ปรองดองกันในครอบครัว บิดามารดาที่มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ จะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครอบครัว เกิดความเบื่อหน่าย หรือพัฒนานิสัยที่ไม่ดีขึ้นมา ดังที่สุภา มาลากุล (2518 : 5) ให้ความเห็นว่า สภาพ เป็นไปในครอบครัวและประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมนั้น มีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กอย่างมาก ครอบครัวที่ซับซ้อน และระหองระแหง สังคมที่วัฒนธรรมไทยปะทะกับวัฒนธรรม ตะวันตก การขัดแย้งในสังคมทำให้เด็กวางตัวไม่ค่อยถูก เป็นสาเหตุให้สุขภาพจิตเสียได้ง่ายที่สุด ครูอาจารย์และผู้ปกครองควรจะช่วยกันระมัดระวังมิให้เกิดปัญหาแก่เด็ก ซึ่ง วรณา บุณยโชติ (2515 : 49 - 53) ได้เสนอแนะวิธีที่จะช่วยให้ครูทราบว่าเด็กในห้องเรียนของตนปรับตัวได้ดีหรือไม่ก็คือ การสังเกตจากพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาต่อ ปัญหาต่าง ๆ และชั้นนาถ นาคบุปผา (2515 : 117) กล่าวว่า ผลของความขัดแย้ง ระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่จะทำให้เกิดความตึงเครียด ความกระวนกระวายใจ และคับข้องใจ ซึ่งสอดคล้องกับเฮิร์ลอค (Hurlock. 1964 : 661) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือ ให้ความรักความสนใจ และสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้าน ผลตามมาก็คือ ทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง สามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ และปรับตัวได้ดี นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 60) กล่าวว่า สุขภาพจิตของบิดามารดาเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าบิดามารดามีสุขภาพจิตดี บุตรก็จะมีสุขภาพจิตดีไปด้วย เพราะการอยู่ในบรรยากาศที่อบอุ่น ทำให้บุตรมีประสบการณ์ทางสังคมและปรับตัวได้ดี แต่ถ้าบิดามารดาแตกร้างไม่ลงรอยกัน บุตรก็จะได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ทำให้ความสามารถในการปรับตัวต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

งานวิจัยในต่างประเทศ

มุลเสน และคองเกอร์ (Musen and Conger. 1956 : 256) ศึกษาพบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็กเกิดขึ้นจากบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะแสดงความเป็นมิตรและมีความสัมพันธ์อันดีกับคนนอกบ้านด้วย แต่ถ้าวการกระจายความรักและความอบอุ่นภายในบ้าน เป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม เช่น บิดามารดาให้ความรักความเอาใจใส่แก่ลูกมากน้อยไม่เท่ากัน จะก่อให้เกิดความเครียดทางจิต และอารมณ์ไม่มั่นคงแก่เด็กที่คิดว่าตนไม่ได้รับความอบอุ่นเท่ากับพี่น้องคนอื่น ๆ การที่บิดามารดาแสดงความรุนแรงต่อเด็ก แสดงความเกลียดชัง มีผลให้เด็กเกิดความคับข้องใจ มีอารมณ์ไม่มั่นคง เด็กที่ประสบปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความเกลียดชังบ้าน และพยายามออกไปแสวงหาความอบอุ่นนอกบ้าน

เวกแกนด์ (วรรณ ทอญ้อย. 2523 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Weigand. 1957 : 518 - 522) มีความสนใจเรื่องการปรับตัวของนักเรียนและบทบาทของพ่อแม่ในครอบครัว ที่เด็กอาศัยอยู่ ได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้ นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน มีความแตกต่างกันทางการปรับตัว และทัศนคติต่อวิชาเรียน นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนมีปัญหาด้านครอบครัวน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน และนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้รับการสั่งสอนการปรับตนจากทางบ้าน และมีทัศนคติที่ดีต่อทางบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แซนด์เฟอร์ และบิกก์ (Sandefur and Bigge. 1966 : 473 - 474) ที่พบว่าปัญหาทางครอบครัวมีความสัมพันธ์ผกผันกับความสามารถในการเรียน

มอร์โร และวิลสัน (Morrow and Wilson. 1961 : 501 - 510) ศึกษาเด็กที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีระดับสติปัญญาสูงสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งประสบผลสำเร็จทางการเรียน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน ทั้งหมดจำนวน

96 คน โดยให้เด็กตอบแบบสอบถามรายงานความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 16 ด้าน พบว่า เด็กที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนนั้น พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างดี ยอมรับเด็ก ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความไว้วางใจเด็กในการกระทำการต่าง ๆ ยอมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจเด็ก แต่ไม่เร่งรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนจะมีคะแนนด้านต่าง ๆ ค่อนข้างต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

เดือน สุภาพ (2508 : 26) ศึกษาเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาหัดคน พบว่า เด็กทั้งห้าคนเกิดปัญหาเพราะสาเหตุจากความพลาดหวังจากทางบ้าน ขาดความรัก ขาดความเอาใจใส่ มีความทุกข์ ความคับข้องใจ ทบถมมากขึ้นเรื่อย ๆ และไม่มีใครช่วยทำให้สบายใจ นอกจากนี้ ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 100 - 104) ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน พบว่า สาเหตุของปัญหาเกิดจากสิ่งแวดล้อมทางบ้าน อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ในครอบครัว กับปัญหาตัวเด็กเอง เช่น สุขภาพ สติปัญญา และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และอาภา ถนัดช่าง (2511 : 53) พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ไม่สามารถประสบความสำเร็จทางการเรียนมักมีปัญหาด้านอารมณ์ ซึ่งได้แก่ ความวิตกกังวลใจ กระวนกระวายใจ การพึ่งผู้อื่น มีทัศนคติทางลบต่องานตามาตรา มีความขัดแย้งและคับข้องใจ และในปีเดียวกัน ศิริพร หลิมสวัสดิ์ (2511 : 209) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัวผลักดันให้เด็กหนีออกจากบ้าน คบเพื่อนที่ไม่ดี และกระทำผิดในที่สุด

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 7 - 9) ศึกษาเด็กที่มีปัญหาการเรียนของเด็กที่เรียนไม่ดี หรือเรียนต่ำกว่าความสามารถในเกณฑ์เฉลี่ย หรือในเด็กฉลาดมาก แต่เรียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กมีปัญหาด้านอารมณ์ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวล

ขาดความสุข หรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจ และไม่สนใจเด็กเลย ทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์และขาดกำลังใจในการเรียน

อนันต์ชัย เชื้อนธรรม และคนอื่น ๆ (2527 : 90) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตใจและอารมณ์ของเยาวชนที่กระทำผิด ผลการศึกษพบว่า เยาวชนที่กระทำผิด ส่วนมากมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครอบครัว รู้สึกว่าบิดามารดาลำเอียงในเรื่องของความรัก รักลูกไม่เท่ากัน และมักจะไล่ตนออกจากบ้านเวลาโกรธ และในปี่เดียวกัน นิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ไม่ดี มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีบิดามารดาทะเลาะวิวาทกันบ่อย บิดามารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา มีผลต่อความรุนแรงของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะมีความผูกพันกับครอบครัวตั้งแต่เล็กจนโต เพราะฉะนั้นการอบรมสั่งสอน การให้ความรัก การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือพฤติกรรมให้กับเด็กนั้น บทบาทของบิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมาก และยังมีส่วนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าสัมพันธภาพในครอบครัว น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับปัญหาการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

การ์ริสัน และคนอื่น ๆ (มณูญ เป้นเจริญ. 2522 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Garrison and others. 1964 : 403 - 407) ศึกษาถึงองค์ประกอบอันมีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียน

ของนักเรียน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ย่อมขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดปัญหา อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ และในปีเดียวกัน แอสติน (Astin. 1964 : 219 - 227) ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทำให้เด็กต้องออกจากวิทยาลัยก่อนจบการศึกษา พบว่า เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับต่ำ บิดามารดาได้รับการศึกษาในระดับต่ำ

ราห์มัน (Rahman. 1965 : 405) ศึกษาพบว่า เด็กที่ต้องออกจากโรงเรียนก่อนเรียนสำเร็จนั้น เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญคือ ขาดทุนทรัพย์ เนื่องจากฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวต่ำ อันมีผลก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา จนต้องออกจากโรงเรียนไปก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการ์เนอร์ (Gardner. 1968 : 1104) ที่ได้ศึกษาพบสาเหตุของการออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา คือ มีเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจรวมอยู่ด้วย

ยูเนสโก (Unesco. 1967 : 1 - 18) ได้จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับความสูญเสียทางการศึกษาขึ้นที่กรุงเทพฯ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากมีจำนวนนักเรียนสอบตกซ้ำชั้นมากในเอเชีย โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ในจำนวนนักเรียนประถมศึกษา 30 ล้านคนของประเทศในเอเชีย จะมีนักเรียนน้อยกว่าร้อยละ 50 ที่สอบผ่านไปได้ ที่เหลือจะสอบตกหรือไม่ก็ออกกลางคัน จากการสัมมนาและผลการวิจัยสาเหตุของแต่ละประเทศ รวมทั้งประเทศไทย สรุปส่วนที่คล้ายคลึงกันได้ว่า การสอบตกซ้ำชั้นและการออกกลางคันมีสาเหตุมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพทางการศึกษาของผู้ปกครองเป็นสาเหตุสำคัญ และในปีเดียวกัน จอห์นสัน (กุศยา แสงเดช. 2518 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Johnson. 1967 : 27) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเก่งในโรงเรียนมัธยมแคนซัสซิตี (Kansas City) และนักเรียนมิสซูรี (Missouri) โดยศึกษาว่า ความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจจะมีผลต่อการเรียน บุคลิกภาพ และทัศนคติของนักเรียนที่เรียนเก่งหรือไม่ ซึ่งเขาพบว่า พวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จะมีจุดเด่นที่เกี่ยวกับการใช้คำพูด มีค่านิยมสูง และพวกฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีจุดเด่นที่เข้ากับเพื่อนได้ดีกว่า แต่นักเรียนทั้งสองประเภทไม่แตกต่างกันในนิสัยการทำงาน การควบคุมตนเอง และการรับผิดชอบ

ฟิลลิปส์ (Phillips. 1968 : 1405 - A) ศึกษาองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา คือองค์ประกอบด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา และด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาระดับปริญญาเอก ที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับความสำเร็จ และไม่ได้รับความสำเร็จตามหลักสูตรปริญญาเอก ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้ได้รับความสำเร็จที่สำคัญคือ การได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น ทุนการศึกษาต่าง ๆ เงินช่วยเหลือต่าง ๆ มีผู้สนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอ มีการปรับตัวดีทั้งด้านร่างกาย สังคมและจิตใจ มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาด้วยกันเป็นอย่างดี และผู้ที่เรียนไม่สำเร็จเนื่องจากขาดแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดคือ มีเงินใช้ไม่เพียงพอ ขาดการช่วยเหลือทางการเงิน มีการปรับตัวกับเพื่อนไม่ดี ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปัญหาการเงินของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความสำเร็จการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

งานวิจัยในประเทศ

เตือน สุภาพ (2508 : 24 - 27) ศึกษาวัยรุ่นที่เป็นปัญหา 5 คน พบว่า เด็กเหล่านี้มีฐานะทางครอบครัวยากจน เด็กไม่มีเงินพอเพียง เพื่อใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม

ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54 - 56) ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนนั้น ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในบ้าน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่า ฐานะของครอบครัวที่ต่างกันทำให้ลักษณะของปัญหาที่เด็กประสบแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สวัสดิ์ บรรเทิงสุข (2510 : 84 - 89) ซึ่งได้สำรวจสภาพทั่ว ๆ ไปทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน เพื่อศึกษาว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัวนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา และความต้องการของนักเรียนอย่างไรบ้าง โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัย

วิชาการศึกษา ประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน จะมีปัญหาในเรื่องการเรียนต่างกัน

มนูญ แป้นเจริญ (2522 : 85 - 87) ศึกษาปัญหาส่วนตัว สังคม และการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา และ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 560 คน พบว่า นักเรียน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำมีปัญหาดัง 3 ด้านสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและสูง นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 และนักเรียนอาชีวศึกษา มีปัญหาการเรียนมากที่สุด

เอกวิทย์ ณ ถลาง และคนอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 81 ; อ้างอิงมาจาก เอกวิทย์ ณ ถลาง และคนอื่น ๆ.) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การเรียนรู้ของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิชา คือ การอ่าน การเขียน และเลข กลุ่มตัวอย่างใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 28 โรงเรียน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลำปาง และนครศรีธรรมราช ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างจังหวัดสุรินทร์ทำคะแนนได้ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่นมาก ซึ่งข้อมูลแสดงให้เห็นว่า จังหวัดนี้มีปัญหาทางเศรษฐกิจมากกว่าจังหวัดอื่น คือ ประชากร มีรายได้น้อย การคมนาคมไม่สะดวก จึงมีผลต่อสภาพการเรียนรู้ต่ำของนักเรียนด้วย

สมหวัง นิธิยานวรัตน์ (2523 : 68 - 82) ศึกษาสาเหตุการออกจาก มหาวิทยาลัยของนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2513 และ 2514 จำนวน 161 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายกรณี ผลการศึกษาสรุปสาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันได้ดังนี้คือ นักศึกษาไม่รู้จักการ แบ่งเวลา ไม่ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาและคณะที่เรียน นอกจากนี้ ยังพบว่าส่วนประกอบที่เป็นสาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน ได้แก่ การมีพื้น ความรู้และสติปัญญาไม่ดีพอ และฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

อาร์ง จันทวานิช (2526 : 54 - 60) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบทางด้านโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่ คุณภาพของโรงเรียน ครู ลักษณะของนักเรียน และภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 23,555 คน และบิดามารดาผู้ปกครองของเด็กนักเรียน จำนวน 1,753 คน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้คือ ขนาดของโรงเรียน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ประสบการณ์ในการเรียนก่อนเข้าโรงเรียน และประวัติในการเรียน กล่าวคือ นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เคยเรียนชั้นอนุบาลมาก่อน และไม่เคยเรียนซ้ำชั้น

จากงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีปัญหาการเรียนของนักเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครราชสีมา

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดากับปัญหาการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

โวล์ฟอร์ด (Wolford. 1965 : 256) แมคควอรี (Maquary. 1953 : 215 - 228) และแฮมิลตัน (Hamilton. 1964 : 4063) ทั้งสามท่านได้วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนและต้องออกจากโรงเรียนกลางคันว่าเกิดจากผู้ปกครองได้รับการศึกษาต่ำ เช่น เป็นเสมียนหรือรับจ้างในคอกปศุสัตว์ ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพน้อย และรายได้ของครอบครัวน้อย

สโมก (วรรณ ทงนุช. 2523 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Smoke. 1957 : 51) ศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาที่เรียนสำเร็จและไม่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ในปีการศึกษา 1951 โดยเลือกจากนักศึกษาจำนวนหนึ่งในสามของนักศึกษาที่ลงทะเบียน

เข้าเรียนในปี 1947 แล้วรายงานว่าบุตรของผู้ทำงานอาชีพระดับสูง (Professional) มีโอกาสที่จะเรียนได้สำเร็จได้สองในสามของจำนวนที่เข้าเรียน และบุตรของคนที่ได้รับการศึกษาสูง ๆ มีโอกาสสำเร็จได้มากกว่าบุตรของคนที่ได้รับการศึกษาไม่สูงนัก

โชปรา (Chopra, 1967 : 359 - 361) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง 1,359 คน เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 14-17 ปี จากโรงเรียนในเมือง 22 โรงเรียน และชนบท 6 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกี่ยวกับทางด้านวิชาการจะมีคะแนนแบบทดสอบทางสติปัญญา และแบบทดสอบเกี่ยวกับวิชาการสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้ปกครองของนักเรียนที่ประกอบอาชีพนักบริหารหรือผู้ประกอบการ มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ สูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองอาชีพอื่น ๆ ยกเว้นอาชีพทางด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกรรมกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยของ โชปรา แสดงให้เห็นว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเรียนของนักเรียน

งานวิจัยในประเทศ

สวัสด์ บรรเทิงสุข (2510 : 40 - 78) สำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสาธิต วิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ประสานมิตร โดยให้แบบสอบถามจำแนกตัวแปรที่ศึกษาตามอาชีพผู้ปกครอง อายุ ระดับการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง จำนวน 443 คน พบว่า เด็กมีปัญหาทางการเลือกอาชีพ อันเนื่องมาจากมีปัญหาทางการเรียนมากที่สุด กล่าวคือ มีปัญหาเกี่ยวกับสติปัญญา ไม่เหมาะสมที่จะเรียนอาชีพที่ตนชอบ เบื่อหน่ายการเรียนวิชาต่าง ๆ และไม่มีโอกาสปรับปรุงตนเองในด้านการเรียน และเมื่อพิจารณาสภาพการณ์ปัญหาจากนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพอยู่ในระดับสูงประสบปัญหาน้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพในระดับต่ำ

สังัด อุทรานันท์ (2513 : 172) ศึกษาขององค์ประกอบที่ทำให้เด็กไม่ได้เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายว่ามีดังนี้คือ ผู้ปกครองของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้าง รายได้ของครอบครัวปีละประมาณ 2,000 - 4,000 บาท และการเดินทางไปโรงเรียนของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร

ประสิทธิ์ นุ่มเพชร (2515 : 68 - 70) ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาทางด้านส่วนตัว สังคม การเรียน และความสนใจในอาชีพของนักเรียนช่วงกลปีที 3 ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล กับโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน ในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานคร จำนวน 480 คน โดยจำแนกตามอายุ และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ทำนา ทำสวน รับจ้าง และรับราชการ มีปัญหาแตกต่างกันทั้งด้านส่วนตัว การเรียน และความสนใจในอาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2519 : 105) ดำเนินโครงการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 ปรากฏว่า ขนาดของโรงเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษาก่อนภาคบังคับ และการเรียนซ้ำชั้นของนักเรียน เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองหรือบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีแนวโน้มจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่าอาชีพของบิดามารดามีผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่าอาชีพของบิดามารดาน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการผลิตคนให้เป็นพลเมืองดี เพราะโรงเรียนมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าสถาบันอื่น ดังนั้นโรงเรียนจึงควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการสอนของนักเรียน ดังที่ ละเมียด ลิมอักษร (2519 : 23 - 28) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กโดยตรง โรงเรียนจึงเป็นสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กได้พบสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น ได้มีการสมาคมติดต่อกับครูและเพื่อนนักเรียนในวัยต่าง ๆ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครู ได้เล่นและทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ได้อ่านหนังสือในห้องสมุด ได้ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ และได้ฟังวิทยุที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบการสอน ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษทั้งสิ้น ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ

ความหมายของสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

อรุณญา รักขมธู (2526 : 6 - 7) ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความรู้สึกของครูอาจารย์ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษา ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียนและครู เป็นต้นว่า ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน ได้แบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 7 ด้าน คือ

1. การเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือบรรยากาศการเรียนการสอน การจัด
การเรียนการสอน หลักสูตร วิธีสอน การวัดผล ตำรา และเอกสารประกอบการสอน
2. การบริหารงาน หมายถึง แนวนโยบายการดำเนินงานการบริหารโรงเรียน
กฎข้อบังคับและระเบียบวินัยที่มีผลบังคับใช้กับนักเรียนและครู เป็นต้น
3. การให้บริการนักเรียน หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เช่น
บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ บริการห้องสมุด บริการรับส่ง เป็นต้น
4. การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนเพื่อ
ให้การศึกษาที่สมบูรณ์แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมการปกครอง ชุมนุมทางวิชาการ กิจกรรม
ริ้วเรีงและกีฬา กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์
 เป็นต้น
5. สังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ในหมู่นักเรียนและครู การคบเพื่อน
ของนักเรียนภายในโรงเรียน การรวมกลุ่มความสัมพันธ์และความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน
กิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาการกลุ่มที่จัดขึ้นในโรงเรียน
6. อาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะของสถานที่ภายในโรงเรียน เช่น ตึกเรียน
ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โรงอาหาร ที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่อำนวยความสะดวก
ต่าง ๆ ในโรงเรียน รวมทั้งการจัดตกแต่งบริเวณความสะอาดของอาคารและบริเวณ การ
บำรุงรักษาและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เช่น กลิ่นเหม็น เสียงรบกวน แหล่งเสื่อมโทรม
 เป็นต้น
7. จริยธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับความประพฤติของครูและนักเรียน
ที่อยู่ในศีลธรรมอันดี มีการปฏิบัติไปในทางสร้างสรรค์ และทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไป
อย่างผาสุก

ธีรวัฒน์ นิจนตร (2526 : 28 - 29) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
โดยแบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ และอาณาบริเวณที่อยู่ รวมไปถึงลักษณะการจัด การตกแต่ง และการใช้พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ
2. สภาพแวดล้อมทางด้านสภาพสังคม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกับ สัมพันธระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึง บรรยากาศในโรงเรียน
3. สภาพแวดล้อมทางด้านจิต หมายถึง ลักษณะการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่ง ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับความคิดและความต้องการของเขาหรือไม่เพียงไร เช่น การรับรู้เกี่ยวกับความสมเหตุสมผลระหว่างการทำของเขา กับผลที่ได้รับ

สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อผู้เรียนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้บริหาร สร้างสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดี สุนิญา ชีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182 - 187) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชา เช่น การวางแผนแนวอาคารถูกต้องทาง ได้รับแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดีไม่ร้อนอบอ้าว จนเกินไป ไม่มีเสียงดังรบกวน ภายในตกแต่งด้วยสิ่งที่สวยงามเป็นระเบียบเพื่อช่วยให้ บรรยากาศร่มรื่นน่าเรียน สภาพห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา บริเวณควรสะอาด สวยงาม โต๊ะเก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะ สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะสร้างเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี
2. หลักสูตร หลักสูตรคือแนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อให้เกิด การเรียนรู้ หลักสูตรที่ดีจะต้องจัดให้ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาและตรงกับ ความต้องการของเด็กแต่ละวัย

3. แบบเรียนและบทเรียน แบบเรียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนจะขาดเสียมิได้และอีกสิ่งหนึ่งที่ครูสามารถจัดให้นักเรียนได้ก็คือ การจัดบทเรียนซึ่งครูควรพิจารณาเลือกสรรแต่เฉพาะที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ซึ่งเหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสนใจ ความต้องการของเด็ก และท้องถิ่น

4. อุปกรณ์การศึกษา อุปกรณ์การศึกษาเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น การจะใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้นขึ้นอยู่กับทักษะและความสนใจของครูว่าจะใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

5. กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน กิจกรรมคือพฤติกรรมที่แสดงออกแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมมากมายหลายอย่างที่ครูสามารถจัดให้ได้ก็ได้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด การเขียน กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงและกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างและประดิษฐ์ เป็นต้น

6. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลาเช่นเดียวกัน ครูจะต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน เวลาควรมีการยืดหยุ่นไปตามเนื้อหา หรือสาขาวิชา ไม่ควรมีกฎเกณฑ์ตายตัว

7. สถานที่ สถานที่ที่ใช้ในการเรียนนั้น อาจไม่ได้หมายถึงห้องเรียนเพียงอย่างเดียว บางครั้งอาจเป็นสนามโรงเรียน หรือสถานที่ไปทัศนศึกษาด้วย สถานที่จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกและบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการเรียนช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น อย่างไรก็ตามสถานที่ที่จะใช้เรียนจะต้องไม่มีเสียงรบกวนจนไม่สามารถให้สมาธิได้ และจะต้องไม่วิเวกกว้างขวางจนรู้สึกกลับน่ากลัว ไม่เลี่ยนภัยหรือใกล้สิ่งที่เป็นอันตรายหรือสกปรก และสถานที่นั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อเรียนการสอนโดยตรง

8. ผู้เรียน การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้และเป็นผลดี ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้และรับรู้ ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความพร้อมที่จะเรียนหรือเมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนทันที ครูผู้สอนจะต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากแสดงความรู้สึกว่า มีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ ครูจะต้องช่วยลดความรู้สึกนั้น ๆ เสียก่อนและพยายามสร้างบรรยากาศที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถได้อย่างเต็มที่

9. ผู้สอนและวิธีสอน ครูถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลดี นักการศึกษาต่างประเทศ และการวิจัยการศึกษาได้ระบุไว้แน่ชัดว่า ยังไม่มีอุปกรณ์การสอนใด ๆ ในโลกนี้ ที่จะใช้แทนครูที่มีความสามารถในการสอนได้

การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

ประติพันธ์ อูปรนัย (2512 : 123 - 137) กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนว่ามีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ดังสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพบางประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
รูปร่าง หน้าตา และการแต่งกาย อันเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพบางประการของครูที่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน การแสดงบทบาทในฐานะผู้นำของครู

2. พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และเป็นผู้มองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนที่ตนสอนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตรงกันข้าม ความคาดหวังของครูเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน เพราะความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนมักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเองมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึงทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนทน อารมณ์ร่าเริง และกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวได้ มีโอกาสใช้ความคิดของตัวเอง และมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูอย่างเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเอง ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเหมือนกัน

4. การที่ครูรู้จักใช้แรงเสริมที่เหมาะสมกับนักเรียน จะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน การใช้แรงเสริมที่ทําอย่างจริงจัง เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่จำเป็นต้องใช้แรงเสริมเฉพาะพฤติกรรมที่ดีที่สุดเท่านั้น แต่ควรใช้แรงเสริมกับพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมด้วย โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน และคนอื่น ๆ (Lewin and others, 1939 : 271 - 279) ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยนั้น กลับจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรต่อกัน การเรียนก็ราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ น่าเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันแรงกลไว้ได้ ๗ ออกไปจากชั้นได้

ไทย์แมน (Tiemann, 1942 : 657 - 664) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่มีนิสัยเข้มข้ม

ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และการสอนแบบใช้อำนาจทั้งหลายนั้นเด็กยิ่งโตขึ้นเท่าไร ก็จะมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ยิ่งขึ้นเพียงนั้น

บุธ (วิลาค ทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Butth. 1942 : 645 : 656) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจเด็ก รู้จักส่งเสริมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีความสามารถปรับตัวได้สูง ซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็ก ยอมรับตามความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

สไตลส์ และดอร์ซีย์ (วิลาค ทองขาว. 2527 : 16 - 17 ; อ้างอิงมาจาก Stiles and Dorsey. 1950 : 98 - 100) ได้ศึกษาการสอนแบบประชาธิปไตยใน โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในการเรียน การสอน ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนเป็นแบบ "สั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง" นักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตนโดยไม่คำนึง ถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ครูไม่มีจุดหมายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร เพียงแต่ต้องการให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้น ครูใช้กฎเกณฑ์ ตามที่พอใจบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจหรือ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูยอมรับในเรื่องความ แตกต่างของนักเรียนในด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะคิด นักเรียนต้องการได้ความรู้ มากกว่าคะแนนสูง ๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบ ประชาธิปไตยจึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศการเรียนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

โอเบอร์ทัฟเฟอร์ (วิลาค ทองขาว. 2527 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Oberteuffer. 1954 : 296 - 297) ศึกษาสภาพจิตที่เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสภาพจิตของเด็กและการจัดบรรยากาศของห้องเรียนดีจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

ธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 181 - 185) ศึกษาทัศนคติต่อโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน พบว่า นักเรียน 50 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และอีก 24 เปอร์เซ็นต์ แสดงทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ เบื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป ครูลำเอียงและกฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

งานวิจัยในประเทศ

ลีสม ไชยศรี (2511 : 57 - 59) ศึกษาลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ปีการศึกษา 2510 พบว่า ร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด ชอบครูที่พูดสุภาพ และเห็นว่าครูควรทำตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น เรื่องความสะอาดเรียบร้อย ความประพฤติ ความมีระเบียบวินัย และพบว่าลักษณะของครูที่นักเรียนชอบน้อยที่สุดประการหนึ่งก็คือ กิริยาวาจาไม่สุภาพ ชอบข่มขู่บังคับ

สุรัสวดี ศิลปอนันต์ และคนอื่น ๆ (2518 : 56) ศึกษาปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขตในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า ครูไม่กระตือรือร้นในการสอน ครูให้โอกาสแก่นักเรียนในการร่วมกิจกรรมในบทเรียนน้อย ครูขาดทักษะที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูไม่ได้ใช้ผลการสอบเป็นเครื่องมือแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอน

บุษกร เพชรวิวรรณ (2519 : 65) ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการสอนของครูที่มีการสอนดีก็คือ ครูมี

ความรู้ดี เตรียมการสอนดี ตั้งใจสอน ใช้อุปกรณ์การสอนในการอธิบายนักเรียนให้เกิดความเข้าใจและมีวิธีการสอนแตกต่างกันตามความสามารถของเด็ก

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าปัญหาการเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ถ้าต้องประสบปัญหาการเรียนแล้ว ย่อมทำให้เขาเหล่านั้นหย่อนสมรรถภาพในทุก ๆ ด้าน อันมีผลกระทบโดยตรงต่อความล้ำค่าและความล้ำหลังในการสร้างความเจริญให้กับประเทศได้ ดังนั้นปัญหาการเรียนจึงสมควรที่โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและร่วมมือกันในการป้องกัน ซึ่งจะเห็นว่ามีปัจจัยหลายประการที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการเรียน ดังนั้นการศึกษาหาตัวแปรที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตัวแปรต่อไปนี้

1. เพศ
2. ระดับอายุ
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
5. อาชีพของบิดามารดา
6. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
7. สัมพันธภาพในครอบครัว
8. สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 38,951 คน เป็นนักเรียนชาย 20,340 คน และนักเรียนหญิง 18,611 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 689 คน เป็นนักเรียนชาย 339 คน และนักเรียนหญิง 350 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้ขนาดของโรงเรียนและเพศเป็นชั้น มีวิธีการดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วยความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ($\alpha = .05$) เมื่อเปรียบเทียบกับตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากร ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 689 คน (ล้วน ชายและหญิง) (สาขาศาสตร์ 2528 : 260 ; อ้างอิงมาจาก Yamane, 1967 : 886)

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละขนาด ซึ่งมีโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรงเรียน ขนาดกลาง 19 โรงเรียน ขนาดเล็ก 20 โรงเรียน โดยใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 7 : 1 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จะได้โรงเรียนในแต่ละขนาดดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และขนาดเล็ก 3 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ในแต่ละโรงเรียนสุ่มนักเรียนมาร้อยละ 12 ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงโดยการสุ่มอย่างง่าย จากวิธีดังกล่าวได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 689 คน เป็นนักเรียนชาย 339 คน และนักเรียนหญิง 350 คน (ดังแสดงไว้ในตาราง 1)

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียน
อำเภอ และเพศ

ที่	ขนาด โรงเรียน	โรงเรียน	อำเภอ	ชาย		หญิง	
				ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1.	ใหญ่	1.ลานสกาประชาสรรค์	1.ลานสกา	575	67	545	63
		2.กัลยาณิคีรีธรรมราช	2.เมือง	384	47	798	93
		รวม		959	114	1,343	156
2.	กลาง	1.หัวไทรบำรุงราษฎร์	1.หัวไทร	383	44	386	46
		2.นาบอน	2.นาบอน	316	36	218	25
		3.ช้างกลางประชานุกูล	3.ฉวาง	518	61	484	54
		รวม		1,217	141	1,088	125
3.	เล็ก	1.ลิขลประชาสรรค์	1.ลิขล	249	29	214	23
		2.วิเชียรประชาสรรค์	2.เชียรใหญ่	245	28	221	24
		3.กรงหย่นวิทยาคาร	3.ทุ่งใหญ่	248	27	206	22
		รวม		742	84	641	69
รวมทั้งหมด				2,918	339	3,072	350

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามปัญหาการเรียน
2. แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

1. แบบสอบถามปัญหาการเรียน

แบบสอบถามแบ่งเป็นสองตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลในเรื่อง เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามที่ใช้วัดปริมาณของปัญหาการเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะศึกษา

3. ออกแบบสอบถามปลายเปิด ถามปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ในจังหวัดนครราชสีมา ดังตัวอย่างตามขอบเขตของปัญหาที่จะศึกษา เช่น

3.1 ปัญหาการเรียนของนักเรียนคือ?

3.1.1 _____

3.1.2 _____

3.2 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาการเรียนคืออะไรบ้าง?

3.2.1 _____

3.2.2 _____

4. นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 ประกอบกับข้อ 2 และ 3 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท์

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามปัญหาการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิด มาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท์ จาก "มากที่สุด" ถึง "น้อยที่สุด" รวม 5 ตัวเลือก เพื่อหาปริมาณของปัญหาการเรียน มีจำนวนข้อคำถาม 28 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กล่าวถึงปัญหาการเรียนต่อไปนี้ด้วยความละเอียดรอบคอบ แล้วพิจารณาว่าข้อใดเป็นปัญหาแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แล้วขีดเครื่องหมายถูก ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง เพียง 1 ช่อง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0) เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง.....					
(00) ไม่มีสมาธิในการเรียน.....					
(000) รู้สึกง่วงนอนขณะเรียนหนังสือ.....					
(0000) ไม่กล้าถามครูเมื่อไม่เข้าใจ.....					
(00000) ลืมบทเรียนที่เรียนมาแล้วง่าย.....					
(000000) เรียนหนังสือไม่ทันเพื่อน.....					

วิธีการให้คะแนน มีดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	หมายถึง	มีปัญหา	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	มีปัญหาพอสมควร	ให้	3	คะแนน
น้อย	หมายถึง	มีปัญหาเล็กน้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่ค่อยมีปัญหา	ให้	1	คะแนน

2. แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

วิธีสร้าง มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนเพื่อกำหนดความหมาย สร้างข้อคำถามและขอบเขตสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

2. หาสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยคัดเลือกสิ่งที่ตอบตรงกันมากที่สุด เป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 มากำหนดความหมายของสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนและกำหนดขอบเขตของสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนที่จะศึกษา แบ่งสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนออกเป็น 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ครู
 - 1.1 การสอนของครู
 - 1.2 การมอบหมายงานและการบ้าน
2. การจัดวิชาเรียน
3. บรรยากาศการเรียนการสอน

4. ระเบียบวินัยของโรงเรียน
5. อุปกรณ์การเรียน
6. ความสัมพันธ์กับเพื่อน

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็นของนักเรียนต่อสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ ลีเคอร์ท จาก "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ถึง "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" รวม 5 ตัวเลือก มีจำนวนข้อคำถาม 36 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน แล้วพิจารณาข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียง 1 ช่อง เท่านั้น

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<u>ด้านการสอนของครู</u>					
(0) ครูสอนเร็ว.....					
(00) ครูบางคนเจ้าระเบียบ.....					
<u>ด้านการมอบหมายงานและการบ้าน</u>					
(0) ครูให้การบ้านหรือแบบฝึกหัดมากเกินไป.....					
(00) ครูอธิบายงานหรือการบ้านไม่ชัดเจน.....					
<u>ด้านการจัดวิชาเรียน</u>					
(0) จำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป.....					
(00) เนื้อหาวิชายาก.....					
<u>ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน</u>					
(0) เพื่อน ๆ ในห้องชอบคุยกัน.....					
(00) อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว.....					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<u>ด้านระเบียบวินัย</u>					
(0) โรงเรียนเข้าเรียนเร็ว.....					
(00) โรงเรียนพิจารณาการลงโทษนักเรียน โดยไม่มีหลักเกณฑ์.....					
<u>ด้านอุปกรณ์การเรียน</u>					
(0) อุปกรณ์การเรียนวิทยาศาสตร์มีน้อย.....					
(00) โต๊ะและเก้าอี้มีไม่เพียงพอ.....					
<u>ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน</u>					
(0) เพื่อนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ส่วนรวม.....					
(00) มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับเพื่อน.....					

วิธีการให้คะแนน มีดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

3. แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามของ กุลวรรณ วิทยาวงศรี (2526 : 87 - 95) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวและของ บุษราคัม ชูพันธ์ (2534 : 81 - 85) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงข้อความบางข้อในแบบสอบถามเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะแบบสอบถาม แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมที่บิดา และ/หรือมารดาปฏิบัติต่อบุตร และพฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดาและ/หรือมารดา มีจำนวนข้อคำถาม 27 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่ตรงกับการกระทำที่แท้จริงของท่าน
และติดตามตราในกรอบคร่าว

ลำดับ	ข้อความ	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
(0)	<u>ข้อความเชิงนิมาน</u> พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย.....					
(00)	ข้าพเจ้ากระทำในสิ่งที่พ่อแม่พึงพอใจ.....					
(000)	<u>ข้อความเชิงนิเสธ</u> เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา พ่อแม่ ดุว่าโดยไม่ถามสาเหตุ.....					
(0000)	พ่อแม่ไม่มีเวลาพูดคุยเรื่องต่าง ๆ กับข้าพเจ้า.....					

คำอธิบาย

บ่อยครั้งที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือท่านเป็นประจำ
 บ่อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือท่านเกือบทุกครั้ง
 บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือท่านเป็นบางครั้ง
 น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือท่านนาน ๆ ครั้ง
 น้อยครั้งที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือท่านนานครั้งมาก
 หรือไม่เคยกระทำเลย

วิธีการให้คะแนน มีดังนี้

1. ข้อความเชิงนิมิต (Positive)

บ่อยครั้งที่สุด	ให้	5	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้	4	คะแนน
บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
น้อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
น้อยครั้งที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative)

บ่อยครั้งที่สุด	ให้	1	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
น้อยครั้ง	ให้	4	คะแนน
น้อยครั้งที่สุด	ให้	5	คะแนน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามปัญหาการเรียน แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน และแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาสิตะพันธ์ และดร.อาคม จันทสุนทร เป็นผู้พิจารณาว่าข้อคำถามนั้นสร้างได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ แล้วผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงต่อไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทุ่งสงวิทยา จำนวน 100 คน แล้วตรวจแบบสอบถามโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมคะแนนแต่ละคนแล้วเรียงคะแนนจากสูงไปหาต่ำ โดยใช้เทคนิค 25% แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละกลุ่มมาทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามปัญหาการเรียน ได้ข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 28 ข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 2.352 ถึง 9.538

2.2 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้ข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 36 ข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 2.105 ถึง 9.130

2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ได้ข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 27 ข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 1.935 ถึง 5.769

(รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ก)

3. การหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ได้จากการคัดเลือกตามเกณฑ์ในข้อ 2 มาวิเคราะห์ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีรายละเอียดดังนี้

3.1 แบบสอบถามปัญหาการเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3.2 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงและให้นักเรียนตอบแบบสอบถามในช่วงชั่วโมงเรียน

3. ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 689 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.42 นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS[®] (Statistical Package for Social Science Version X) โดยใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. เปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักเรียนที่มีตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบแบบเชฟเฟ (Sheffe)
2. หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนกับปัญหาการเรียนโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi - Square test) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. หากกลุ่มตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายปัญหาการเรียน โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum s^2_i}{s^2_t} \right]$$

- เมื่อ ∞ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 s^2_1 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s^2_2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร t-test (ล้วน
 สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s^2_H}{n_H} + \frac{s^2_L}{n_L}}}$$

- เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
 $\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
 s^2_H แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
 s^2_L แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
 n_H, n_L แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.1 ใช้สถิติ t-test (Independent) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ดังนี้
 (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2523 : 83)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s^2_1}{n_1} + \frac{s^2_2}{n_2}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤต

X_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S^2_1 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1

S^2_2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

2.2 ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ดังนี้ (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. 2528 : 211)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (b)	$\sum_{j=1}^k \left(\frac{T^2_j}{n_j} \right) - \frac{T^2}{N}$	K-1	$\frac{SS_b}{df_b}$	$\frac{MS_b}{MS_w}$
ภายในกลุ่ม (w)	$\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^k X^2_{ij} - \sum_{j=1}^k \left(\frac{T^2_j}{n_j} \right)$	N-k	$\frac{SS_w}{df_w}$	
ทั้งหมด	$\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^k X^2_{ij} - \frac{T^2}{N}$	N-1		

ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบแบบเชฟเฟ (Scheffé) (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. 2528 : 234)

$$S = \sqrt{(k-1)F_{(\alpha; df_1, df_2)} MS_E \left[\frac{k (C_j)^2}{\sum_{j=1}^k n_j} \right]}$$

เมื่อกำหนดให้

S แทน ค่าวิกฤตแบบเชฟเฟ

k แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

$F_{(\alpha; df_1, df_2)}$ แทน ค่าเอฟที่ได้จากตารางการแจกแจงเอฟในตาราง H

โดยที่กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) และ df_1

คือ df_1 ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ

ด้านเดียว หรือ df_2 หรือ df_2 ถ้าเป็นการวิเคราะห์

ความแปรปรวนแบบสองด้าน ส่วน df_2 คือ df_w

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้มาจากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน ตัวประมาณค่าของ MS_E คือ MS_w

n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

c_j แทน สัมประสิทธิ์ของการเปรียบเทียบ (contrast)

ซึ่งจะมีค่าเป็น 1, -1, 1, -1, ..., -1

2.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 โดยใช้สูตรดังนี้ (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2529 : 173)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เมื่อ χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

O_{ij} แทน ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกตแถวที่ i สดมภ์ที่ j

E_{ij} แทน ค่าความถี่ตามทฤษฎีหรือที่คาดหวังแถวที่ i สดมภ์ที่ j

r แทน จำนวนแถว

c แทน จำนวนสดมภ์

2.4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 โดยใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2523 : 63 - 66)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด X

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y

N แทน จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

2.5 ใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ดังนี้ (บุษกร เพชรวิวรรณ. 2530 : 265)

$$\hat{Y} = b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_n X_n + A$$

- เมื่อ $\tilde{Y}$ แทน คะแนนของ Y ที่ได้จากการพยากรณ์
- $b_1, b_2, \dots, b_n$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ หรือค่า Score Weight ของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึง n ตามลำดับ
- $X_1, X_2, \dots, X_n$ แทน คะแนนดิบของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึง n ตามลำดับ
- A แทน ค่าคงที่ในสมการพยากรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและเพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงค่า F
t	แทน	อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงค่า t
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	Degree of Freedom
χ^2	แทน	ค่าไคสแควร์
Cramer's V	แทน	ค่าดัชนีความสัมพันธ์
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

R^2 change แทน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมเมื่อเพิ่มตัว
พยากรณ์ทีละตัว

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 6
ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัว
นักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน
ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพ
สมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน
ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการ
เรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนโดยจำแนก
ตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ และอายุ โดยใช้ t-test

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนโดยจำแนก
ตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน
ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพ
สมรสของบิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่
การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน
ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เมื่อพบ
ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนน
เฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบแบบเชฟเฟ (Sheffé)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรสของบิดามารดากับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนกับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนที่สามารถทำนายปัญหาการเรียนได้โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน ดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สภาพภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียน การสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน

ตัวแปร	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
<u>ด้านตัวนักเรียน</u>			
เพศ	ชาย	339	49.2
	หญิง	350	50.8
อายุ	วัยรุ่นตอนต้น	468	67.9
	วัยรุ่นตอนกลาง	221	32.1
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง	240	34.8
	กลาง	305	44.3
	ต่ำ	144	20.9
<u>ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน</u>			
สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	สูง	244	35.4
	กลาง	313	45.4
	ต่ำ	132	19.2

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	รับราชการ	80	11.6
	รับจ้าง	82	11.9
	เกษตรกรรม	214	31.1
	ทำนาถ้ำ	29	4.2
	ทำสวนยางพารา	227	32.9
	ค้าขาย	57	8.3
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	579	84.0
	บิดามารดาแยกกันอยู่	26	3.8
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	2	0.3
	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	31	4.5
	บิดาและมารดาถึงแก่กรรม	51	7.4
สัมพันธภาพในครอบครัว	สูง	168	24.4
	กลาง	339	49.2
	ต่ำ	182	26.4
<u>ด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน</u>			
การสอนของครู	สูง	142	20.6
	กลาง	358	52.0
	ต่ำ	189	27.4

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
การมอบหมายงานและการบ้าน	สูง	127	18.4
	กลาง	320	46.4
	ต่ำ	242	35.1
การจัดวิชาเรียน	สูง	151	21.9
	กลาง	353	51.2
	ต่ำ	185	26.9
บรรยากาศการเรียนการสอน	สูง	166	24.1
	กลาง	330	47.9
	ต่ำ	193	28.0
ระเบียบวินัยของโรงเรียน	สูง	172	25.0
	กลาง	328	47.6
	ต่ำ	189	27.4
อุปกรณ์การเรียน	สูง	126	18.3
	กลาง	340	49.3
	ต่ำ	223	32.4

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	สูง	139	20.2
	กลาง	274	39.8
	ต่ำ	276	40.1

จากตาราง 2 ตัวแปรด้านตัวนักเรียน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นมากกว่าวัยรุ่นตอนกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้านกลุ่มตัวอย่างมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพารา สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่เป็นบิดามารดาอยู่รวมกัน สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน และด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ และอายุ ดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน จำแนกตามเพศ และอายุ

ตัวแปร		N	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ	ชาย	339	66.00	13.59	1.35
	หญิง	350	64.53	14.88	
อายุ	วัยรุ่นตอนต้น	468	64.15	13.99	2.96**
	วัยรุ่นตอนกลาง	221	67.58	14.60	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ส่วนคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นตอนกลางสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนโดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน ดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน จำแนกตามตัวแปรด้าน
 ตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะ
 ทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของ
 บิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่
 การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียน
 การสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
<u>ด้านตัวนักเรียน</u>					
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	4973.00	2486.50	12.61***
	ภายในกลุ่ม	686	135222.03	197.11	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
<u>ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน</u>					
ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	55.62	27.81	0.13
	ภายในกลุ่ม	686	140139.41	204.28	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
อาชีพของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	5	3789.93	757.98	3.79**
	ภายในกลุ่ม	683	136405.11	199.71	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สถานภาพสมรสของบิดา มารดา	ระหว่างกลุ่ม	4	305.19	76.29	0.37
	ภายในกลุ่ม	684	139889.84	204.51	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
สัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	16739.68	8369.84	46.50***
	ภายในกลุ่ม	686	123455.35	179.96	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
<u>ด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน</u>					
การสอนของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	12773.08	6386.54	34.38***
	ภายในกลุ่ม	686	127421.96	185.74	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
การมอบหมายงานและ การบ้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	11801.33	5650.66	30.07***
	ภายในกลุ่ม	686	128893.70	187.89	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
การจัดวิชาเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	13677.13	6838.56	37.07***
	ภายในกลุ่ม	686	126517.90	184.42	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
บรรยากาศการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	16763.46	8381.73	46.58***
	ภายในกลุ่ม	686	123431.57	179.92	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
ระเบียบวินัยของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5694.07	2847.03	14.52***
	ภายในกลุ่ม	686	134500.97	196.06	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
อุปกรณ์การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	6594.51	3297.25	16.93***
	ภายในกลุ่ม	686	133600.52	194.75	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	9658.50	4829.25	25.37***
	ภายในกลุ่ม	686	130536.53	190.28	
	รวมทั้งหมด	688	140195.04		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง แต่ไม่พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน ตามตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ต่างกันมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบแบบเชฟเฟ (sheffé) ดังแสดงในตาราง 5 - 14

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ	
	$\bar{X}$	63.32	64.33	70.40			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง	63.32	-	1.0085	7.08***			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง	64.33		-	6.07***			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ	70.40			-			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับกลางและสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับกลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่ติดตามมารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพของบิดา มารดาหรือ ผู้ปกครอง	ทำสวน ยางพารา	เกษตร กรรม	รับ ราชการ	รับจ้าง	ทำนาถุ้ง	ค้าขาย
$\bar{X}$	62.99	64.55	65.98	67.03	69.13	70.94
ทำสวนยางพารา	62.99	-	1.56	2.99	4.04	6.14
เกษตรกรรม	64.55	-	1.42	2.47	4.57	6.38
รับราชการ	65.98	-	-	1.04	3.15	4.95
รับจ้าง	67.03	-	-	-	2.10	3.91
ทำนาถุ้ง	69.13	-	-	-	-	1.80
ค้าขาย	70.94	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนที่ติดตามมารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายมีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ติดตามมารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพาราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่ติดตามมารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพารา เกษตรกรรม รับราชการ รับจ้าง และทำนาถุ้ง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกันเป็นรายคู่

สัมพันธภาพในครอบครัว	สัมพันธภาพใน		
	ครอบครัว	ครอบครัว	ครอบครัว
	ระดับสูง	ระดับกลาง	ระดับต่ำ
$\bar{X}$	58.24	65.06	72.07
สัมพันธภาพในครอบครัวระดับสูง	58.24	6.82***	13.83***
สัมพันธภาพในครอบครัวระดับกลาง	65.06	-	7.01***
สัมพันธภาพในครอบครัวระดับต่ำ	72.07	-	-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับกลางและต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูต่างกันเป็นรายคู่

การสอนของครู	การสอนของครู		
	ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
	$\bar{X}$		
	59.26	65.87	71.67
การสอนของครูระดับต่ำ	59.26	-	6.61***
การสอนของครูระดับกลาง	65.87	-	5.80***
การสอนของครูระดับสูง	71.67	-	-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูอยู่ในระดับ
กลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของ
ครูอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้าน
การสอนของครูอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็น
ด้านการสอนของครูอยู่ในระดับกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านต่างกันเป็นรายคู่

การมอบหมายงานและการบ้าน		การมอบหมาย งานและการ บ้านระดับต่ำ	การมอบหมาย งานและการ บ้านระดับกลาง	การมอบหมาย งานและการ บ้านระดับสูง
	$\bar{X}$	60.92	65.64	72.52
การมอบหมายงานและการบ้าน ระดับต่ำ	60.92	-	4.72***	11.60***
การมอบหมายงานและการบ้าน ระดับกลาง	65.64		-	6.88***
การมอบหมายงานและการบ้าน ระดับสูง	72.52			-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้าน
อยู่ในระดับกลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการ
มอบหมายงานและการบ้านอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียน
ที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน
สูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านอยู่ในระดับกลาง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนต่างกันเป็นรายคู่

	การจัดวิชาเรียน		
การจัดวิชาเรียน	ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
$\bar{X}$	59.01	65.74	71.76
การจัดวิชาเรียนระดับต่ำ	59.01	-	6.73***
การจัดวิชาเรียนระดับกลาง	65.74	-	12.75***
การจัดวิชาเรียนระดับสูง	71.76	-	6.02***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนอยู่ในระดับ
กลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชา
เรียนอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่มีความคิดเห็น
ด้านการจัดวิชาเรียนอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความ
คิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนอยู่ในระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนต่างกันเป็นรายคู่

บรรยากาศการเรียนการสอน	บรรยากาศการเรียนการสอน		
	ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
$\bar{X}$	58.15	66.20	71.62
บรรยากาศการเรียนการสอน ระดับต่ำ	58.15	8.05***	13.47***
บรรยากาศการเรียนการสอน ระดับกลาง	66.20	-	5.42***
บรรยากาศการเรียนการสอน ระดับสูง	71.62	-	-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
อยู่ในระดับกลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้าน
บรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ
นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหา
การเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับกลาง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนต่างกันเป็นรายคู่

ระเบียบวินัยของโรงเรียน	$\bar{X}$	ระเบียบวินัย ของโรงเรียน	ระเบียบวินัย ของโรงเรียน	ระเบียบวินัย ของโรงเรียน
		ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
		60.73	66.33	68.15
ระเบียบวินัยของโรงเรียนระดับต่ำ	60.73	-	5.60***	7.42***
ระเบียบวินัยของโรงเรียนระดับกลาง	66.33		-	1.82
ระเบียบวินัยของโรงเรียนระดับสูง	68.15			-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน
อยู่ในระดับกลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้าน
ระเบียบวินัยของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วน
นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนอยู่ในระดับสูงและกลาง มีคะแนน
เฉลี่ยปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนต่างกันเป็นรายคู่

อุปกรณ์การเรียน	อุปกรณ์การเรียน		
	ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
	$\bar{X}$		
	61.60	65.67	70.57
อุปกรณ์การเรียนระดับต่ำ	61.60	-	4.07**
อุปกรณ์การเรียนระดับกลาง	65.67	-	4.90**
อุปกรณ์การเรียนระดับสูง	70.57	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับกลาง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างกันเป็นรายคู่

ความสัมพันธ์กับเพื่อน	ความสัมพันธ์กับ		
	เพื่อนระดับต่ำ	เพื่อนระดับกลาง	เพื่อนระดับสูง
$\bar{X}$	61.05	66.68	70.77
ความสัมพันธ์กับเพื่อนระดับต่ำ	61.05	-	5.63***
ความสัมพันธ์กับเพื่อนระดับกลาง	66.68	-	4.09*
ความสัมพันธ์กับเพื่อนระดับสูง	70.77	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับกลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรสของบิดามารดากับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าไคสแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีความสัมพันธ์ (Cramer's V) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรสของบิดามารดากับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน

ปัญหาการเรียน	χ^2	Cramer's V
ตัวแปร		
ด้านตัวนักเรียน		
เพศ	4.68504	.08246
อายุ	5.66455	.09067
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	34.10181	.15731***
ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน		
สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	2.91569	.04600
อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	15.66049	.10661
สภาพสมรสของบิดามารดา	6.37682	.06803

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนกับตัวแปร เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และตัวแปรสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนกับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 16

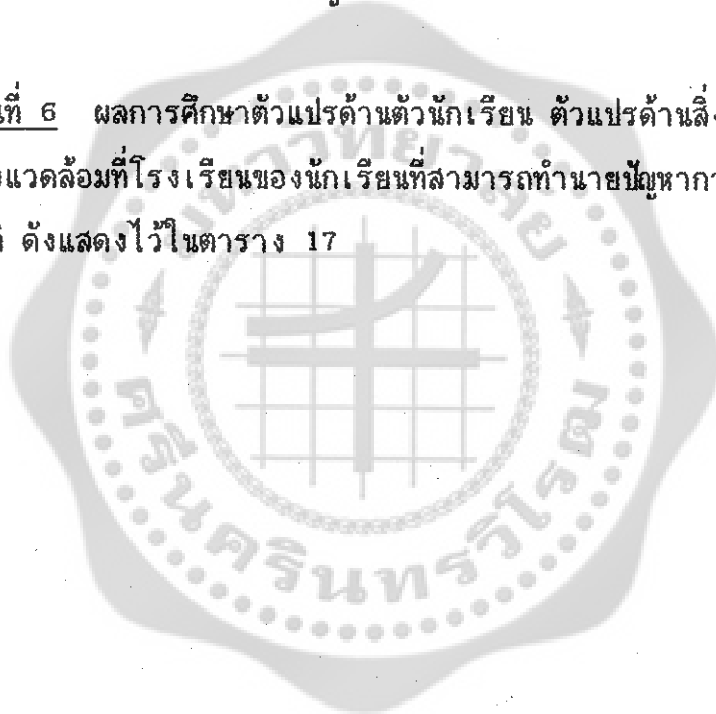
ตาราง 16 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้านคือ สัมพันธภาพในครอบครัวและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนกับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน

ปัญหาการเรียน	r
ตัวแปร	
<u>ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน</u>	
สัมพันธภาพในครอบครัว	-.3814***
<u>ด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน</u>	
การสอนของครู	.3367***
การมอบหมายงานและการบ้าน	.3400***
การจัดวิชาเรียน	.2931***
บรรยายภาคการเรียนการสอน	.3917***
ระเบียบวินัยของโรงเรียน	.2135***
อุปกรณ์การเรียน	.2581***
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	.3089***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีจะมีปัญหาการเรียนต่ำ ส่วนนักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีจะมีปัญหาการเรียนสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนที่สามารถทำนายปัญหาการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจในการทำนาย ปัญหาการเรียน เมื่อเพิ่มตัวแปรทีละตัว

ตัวพยากรณ์ปัญหาการเรียน	R^2 change	F
สัมพันธภาพในครอบครัว	.06804	68.20285***
เพศ	.00499	5.00485*
อายุ	.00196	1.96460
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.00809	4.05368*
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	.00476	2.38478
อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	.00463	.92754
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	.00533	1.33604
การสอนของครู	.00117	1.17442
การมอบหมายงานและการบ้าน	.00722	7.23847**
การจัดวิชาเรียน	.00467	4.67751*
บรรยากาศการเรียนการสอน	.01559	15.62369***
ระเบียบวินัยของโรงเรียน	.00205	2.05165
อุปกรณ์การเรียน	.00065	0.65115
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	.01030	10.32436*
R (ทั้ง 14 ตัวพยากรณ์) = .58016	$R^2 = .33658$	F = 14.66879***

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 17 พบว่า ตัวแปรด้านตัวนักเรียนซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียนและความสัมพันธ์กับเพื่อน สามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 33.65 และพบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนปัญหาการเรียนได้มากที่สุด ประมาณร้อยละ 6.80

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักเรียนตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนกับปัญหาการเรียนของนักเรียน
3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกัน
2. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนของนักเรียน
3. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 38,951 คน เป็นนักเรียนชาย 20,340 คน และนักเรียนหญิง 18,611 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2534 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 689 คน เป็นนักเรียนชาย 339 คน และนักเรียนหญิง 350 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้ขนาดของโรงเรียนและเพศเป็นชั้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 27 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้น แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 28 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 36 ข้อ แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านการสอนของครู 9 ข้อ การมอบหมายงานและการบ้าน 4 ข้อ การจัดวิชาเรียน 3 ข้อ บรรยากาศการเรียนการสอน 9 ข้อ ระเบียบวินัยของโรงเรียน 3 ข้อ อุปกรณ์การเรียน 4 ข้อ และความสัมพันธ์กับเพื่อน 4 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน - 3 ธันวาคม 2534 โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยทำการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 700 ฉบับ ได้รับคืนมา 689 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.42

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สภาพาสสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนโดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ และอายุ โดยใช้ t -test

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนโดยจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบแบบเชฟเฟ (Sheffé)

ตอนที่ 4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสถานภาพสมรสของบิดามารดากับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi - Square test)

ตอนที่ 5 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนกับคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 6 ศึกษาตัวแปรด้านตัวนักเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้านและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนของนักเรียนที่สามารถทำนายปัญหาการเรียนได้โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนของนักเรียนเมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนเมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน คือ เพศ และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพสมรรถของบิดามารดา

2. คะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านตัวนักเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียน การสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้านคือ สัมพันธภาพในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนกับตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ และอายุ และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรรถของบิดามารดา

3. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงที่สุด

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากสมมติฐานข้อ 1 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่มีตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแตกต่างกันมีปัญหาการเรียนต่างกัน" ผู้วิจัยอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

1. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 เพศกับปัญหาการเรียน

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของสมบัติ ไขนิตธรรม (2507 : 158 - 159) ไพบูลย์ อินทวิชา (2511 : 181 - 183) สมใจ ทินพงษ์ (2512 : 48 - 50) และกรรณิการ์ นิตศิริกุล (2521 : 57 - 58) ที่พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีปัญหาการเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา เป็นวัยที่มีความเคร่งเครียดทางอารมณ์ เด็กจะประสบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิตทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา และเนื่องจากสังคมปัจจุบันนี้มีปัญหาต่าง ๆ มากมายที่จะทำให้เด็กต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง และสังคม เช่น สภาพครอบครัวในปัจจุบันพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาดูแลใกล้ชิดลูกหรือให้ความอบอุ่นกับลูกเพียงพอ จึงทำให้บางครั้งเด็กมีความรู้สึกขาดที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหา นอกจากนี้เด็กจะต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งหลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัญหาเหล่านี้น่าจะส่งผลทำให้เด็กทุกคนมีปัญหาในด้านการปรับตัวมากขึ้น และเมื่อนักเรียนมีปัญหาในด้านการปรับตัวแล้วนักเรียนก็จะมีปัญหาการเรียนด้วย นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนี้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็มีประสบการณ์และสิทธิเท่าเทียมกัน จากเหตุผลที่กล่าวมาน่าจะเป็นข้อสนับสนุนได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของคะแนนปัญหาการเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

1.2 อายุกับปัญหาการเรียน

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง (14-17 ปี) มีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น (12-14 ปี) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หกสุวรรณ (2518 : 52 - 53) สมศักดิ์ ลิภาสุรพิสุทธิ (2518 : 65 - 66) และประทุม แป้นสุวรรณ (2518 : 56 - 57) ที่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระยะวัยรุ่นตอนต้นมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนที่อยู่ในระยะก่อนวัยรุ่น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1959 : 278) ที่กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นจะมีอารมณ์รุนแรงมากกว่าวัยที่ผ่านมา เด็กมักจะมี ความขัดแย้งกับพ่อแม่ ครูและเพื่อน มักจะเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และรู้สึกมีความลำบากในการปรับตัวทั้งด้านชีวิตส่วนตัวและการเรียน เด็กในวัยนี้จึงเป็นวัยที่มีลักษณะไม่แน่นอน ในทำนองเดียวกัน จากผลการวิจัยและเหตุผลทางจิตวิทยาดังกล่าวมาข้างต้นได้สนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี กล่าวคือ นักเรียนวัยรุ่นตอนกลางก็น่าจะมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นด้วย

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับปัญหาการเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับกลางและสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมศักดิ์ ลิภาสุรพิสุทธิ (2518 : 65 - 66) และกศยา แสงเดช (2518 : 52) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คาร์ (มานู แป้นเจริญ. 2522 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Carr. 1956 : 93 - 94) ที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนดีมีปัญหาลดลง ทั่วไป แต่นักศึกษาที่เรียนอ่อนมีปัญหาด้านวิชาการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 141) และโอโนดา (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Onoda. 1975 : 26 - A) ที่ศึกษาพบว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทางโรงเรียนคือ ขัดขืน ขี้เกียจ มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ มีความสับสนวุ่นวายใจ และมีอาการทางประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน ๆ มีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2515 : 91) และยุพิน นิสัยนต์ (2515 : 85) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีปัญหาทุก ๆ ด้านสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว

2.1 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับปัญหาการเรียน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ การ์ริสัน และคนอื่น ๆ (มานูญ แป้นเจริญ. 2522 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Garrison and others. 1964 : 403 - 407) ที่ศึกษาองค์ประกอบอันมีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน เพราะเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ย่อมขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ และราห์มัน (Rahman. 1965 : 405) ศึกษาพบว่า เด็กที่ต้องออกจากโรงเรียนก่อนเรียนสำเร็จนั้นเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญคือ ขาดทุนทรัพย์ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ อันมีผลก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมาจนต้องออกจากโรงเรียนไปก่อนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ยังแตกต่างจากงานวิจัยของ ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54 - 56) ที่ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนนั้น ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าฐานะของ

ครอบครัวที่ต่างกัน ทำให้ลักษณะของปัญหาที่นักเรียนประสบแตกต่างกันด้วย เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันสภาพของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป เลยทำให้ค่านิยมและทัศนคติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาก็ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยมองเห็นคุณค่าของการศึกษามากขึ้น อยากให้ลูกหลานเรียนหนังสือมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ถึงแม้จะมีเงินน้อยแต่ก็พยายามจัดสรรเงินไว้เพื่อใช้เป็นทุนในการศึกษาเล่าเรียนแก่ลูกหลาน นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนมีทุนเพื่อการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนที่มีฐานะยากจนหรือโรงเรียนอาจจะมีการพิเศษให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีรายได้พอที่จะใช้จ่ายได้พอสมควร เมื่อเป็นเช่นนั้นนักเรียนก็มีกำลังใจที่จะเรียนและสามารถเรียนรู้ได้เต็มที่ โดยไม่ต้องเอาเรื่องเงินมาคิดให้เป็นกังวล จากเหตุผลที่กล่าวมาน่าจะเป็นข้อสนับสนุนได้ว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับปัญหาการเรียน

จากการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพาราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับโครงการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2519 : 105) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่า อาชีพของบิดามารดาเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสิทธิ์ พุ่มเพชร (2515 : 68 - 70) ที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ทำนา ทำสวน รับจ้าง และรับราชการ มีปัญหาการเรียนแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในครั้งนี้นี้ยังแตกต่างจากงานวิจัยของ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 78) ที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม และรับจ้าง จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่บิดามารดา

หรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพารา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีการทำสวนยางพารากันเป็นส่วนใหญ่ และเป็นอาชีพที่สามารถทำรายได้ให้แก่ครอบครัวได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ เลยทำให้ครอบครัวมีรายได้สูง เมื่อเป็นเช่นนั้นนักเรียนจึงมีความเป็นอยู่ดี สุขภาพอนามัยดี มีเงินใช้เพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ จึงทำให้นักเรียนมีปัญหการเรียนน้อย นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย พ่อแม่มีเวลาดูแลลูกน้อยกว่า เพราะต้องไปขายของและบางครั้งครอบครัวลูก ๆ ก็ต้องช่วยพ่อแม่ขายของ จึงทำให้ไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการเรียนมากเท่าที่ควร ส่วนนักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพารา ส่วนใหญ่ลูก ๆ ไม่ต้องไปช่วยพ่อแม่ เพราะมีลูกจ้างประจำอยู่แล้ว แต่ถึงแม้จะต้องช่วยก็เป็นการทำงานเป็นช่วงเวลา ไม่ต้องทำตลอด และพ่อแม่ก็มีเวลาให้กับลูกมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายมีเพียง 57 คน เมื่อเทียบกับกลุ่มที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพารา ซึ่งมีถึง 227 คน จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงน่าจะสนับสนุนได้ว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพารา

2.3 สถานภาพสมรสของบิดามารดากับปัญหาการเรียน

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่สถานภาพสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ เลิศดำรงค์เดช และคนอื่น ๆ (2525 : 1 -3) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นที่อยู่กับบิดามารดา และชิรวรรณ นิเจนตร (2526 : 202) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีสุขภาพจิตที่ต่ำ คือ มโนภาพแห่งตน ซึมเศร้า วิตกกังวล และสุขภาพจิตรวมเสื่อมกว่า

วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนที่บิดามารดาอยู่รวมกัน มีจำนวนมาก ซึ่งต่างจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างของอีก 4 กลุ่มมาก เลยทำให้ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าถึงแม้นักเรียนจะอยู่กับพ่อแม่ที่อยู่ด้วยกัน แต่หากพ่อแม่ทะเลาะกัน อาจทำให้นักเรียนมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนที่พ่อแม่หย่าร้างกัน เพราะถึงแม้พ่อแม่จะหย่าร้างกันนักเรียนก็ยังมีพ่อหรือแม่และญาติพี่น้องคอยดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจนนักเรียนไม่รู้สึกรู้ว่าได้ขาดอะไรไป ดังนั้นไม่ว่าสถานการณ์สมรสของบิดามารดาจะเป็นอย่างไร ต่างก็ทำให้นักเรียนมีปัญหาการเรียนได้เหมือนกัน แต่ขึ้นอยู่กับว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ให้เวลา ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็กอย่างเพียงพอหรือไม่ และนอกจากนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนว ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นผู้ให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ และเมื่อนักเรียนรู้ปัญหา เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้แล้ว ก็จะทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถเรียนหนังสือได้เต็มที่และประสบความสำเร็จทางการเรียน จากที่กล่าวมาทั้งหมดคงเป็นข้อสนับสนุนได้ว่า นักเรียนที่สถานการณ์สมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกัน

2.4 สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาการเรียน

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับกลางและต่ำ มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินาวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 100 - 104) และสมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 7 - 9) ที่พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียน เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางบ้าน อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวล ขาดความสุขหรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจและไม่สนใจเด็ก เลยทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์และขาดกำลังใจในการเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ เฮิร์ลอค (อร์พินท์ ชูชม และคนอื่น ๆ. 2527 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1989 : 926)

ที่กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักจะมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีทัศนคติที่ดีต่อลูก และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การที่เด็กมีบิดามารดาที่เข้าใจตน ให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี และการที่เด็กไม่มีปัญหาทางบ้านก็จะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่ และประสบความสำเร็จทางการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มอร์โร และวิลสัน (Morrow and Wilson, 1961 : 501 - 510) ที่พบว่า เด็กที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนนั้น พ่อแม่จะให้การเอาใจใส่อย่างดี ยอมรับเด็กให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความไว้วางใจเด็กในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจเด็กแต่ไม่เร่งรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลสะท้อนให้เด็กเกิดความไว้วางใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้

2.5 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนกับปัญหาการเรียน

ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ได้แก่ ตัวครู ซึ่งมีทั้งในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนทั้งในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนทั้งในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนทั้งในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการสอนของครูว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุขกร เพชรวิวรรณ์ (2519 : 65) ที่พบว่า ลักษณะการสอนของครูที่ดีคือ ครูจะต้องมีความรู้ดี เตรียมการสอนดี ตั้งใจสอน ให้อุปกรณ์การสอนในการอธิบาย นักเรียนให้เกิดความเข้าใจและมีวิธีการสอนแตกต่างกันตามความสามารถของนักเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไทย์แมน (Tiemann, 1942 : 657 - 664) ที่พบว่า นักเรียนจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการหรือมีนิสัยข่มขู่ ไม่มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุธ (วิลาค ทองขาว, 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Butth, 1942 : 645 - 656) ซึ่งพบว่า ครูที่รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดี ซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับตามความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร และผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุชา จันทน์เอม (2528 : 142) ที่กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากตัวครู ได้แก่ ครูล่าเอียง รักเด็กไม่เท่ากัน ครูไม่เอาใจใส่การสอน ขาดเทคนิคและวิธีการสอนที่ดี ครูขาดลักษณะของการเป็นครูที่ดี และครูไม่เข้าใจหลักสูตร ที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า ผลของการเรียนการสอนจะดีหรือไม่ย่อมเกิดจากครู ถ้าครูดี สอนดี ผลก็ย่อมจะดีและคุณภาพของการเรียนการสอนก็ย่อมจะดีด้วย

2. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการมอบหมายงานและการบ้านว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนิษฐา ชีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182 - 187) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องขึ้นอยู่กับเวลา ซึ่งครูจะต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน และการมอบหมาย

งานและการบ้านก็เช่นเดียวกัน ครูจะต้องให้เหมาะสมกับเวลา เพราะถ้าหากครูให้งานหรือการบ้านมากเกินไป จะทำให้นักเรียนรู้สึกล้าและอ่อนเพลีย เพราะต้องอดนอน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นนาน ๆ เข้าจะมีผลกระทบต่อสุขภาพได้ ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้เกิดปัญหาการเรียนตามมา

3. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านการจัดวิชาเรียนว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุธา จันทน์เอม (2528 : 142) ที่กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่เกี่ยวกับเวลาเรียน ได้แก่ การเรียน และการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร โรงเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป ขบวนการเรียนไม่ติดต่อกัน เช่น บางโรงเรียนปิดนานเกินไปหรือดเรียนบ่อย ๆ และการจัดตารางสอน จัดวิชาต่าง ๆ อยู่ในคาบเวลาที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพินญา อีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182 - 187) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องขึ้นอยู่กับเวลา เวลาควรมีการยืดหยุ่นไปตามเนื้อหาหรือสาขาวิชา ไม่ควรมีกฎเกณฑ์ตายตัว และการจัดบทเรียนครูควรพิจารณาเลือกสรรแต่เฉพาะที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ซึ่งเหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสนใจ ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

4. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุธ (วิลาศ ทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Butth. 1942 : 645 - 656) ที่พบว่า ครูที่พยายามทำความเข้าใจกับเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีความสามารถในการปรับตัวได้สูง ซึ่งต่างกับครูที่มุ่ง

สอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับตามความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครู และเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลวิน และคนอื่น ๆ (Lewin and other. 1939 : 271 - 279) ที่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยนั้นกลับจะ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองกัน การเรียนที่ราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ น่าเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนิญา ชีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182 - 187) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ร้อนอบอ้าว ไม่มีเสียงดังรบกวน สภาพห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบ กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและน่าสนใจ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมทั่วถึงกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 181 - 185) ที่พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น แสดงความเห็นว่ หลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ เมื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป และครูลำเอียง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของไบวส์ตากัส (ประคองประสิทธิ์จิตร. 2519 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Moustakus. n.d.) ที่กล่าวว่า ในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือร่วมมือกัน นักเรียนที่อ่อนก็มีโอกาสที่จะได้ซักถามเพื่อน หรือกล้าที่จะไปถามครู เพราะครูยอมรับเด็กไม่ว่าเด็กจะเรียนอ่อนหรือเก่งก็ตาม ความรู้สึกที่เป็นกันเองกับเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกว่ครูเป็นที่พึ่งของตนได้นอกเหนือจากพ่อแม่ของตน และนักเรียนไม่ต้องวิตกกังวล เรียนด้วยความสบายใจ ตรงข้ามกับการปฏิบัติของครูที่มีอำนาจเหนือเด็กทุกอย่างถูกบังคับให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ครูต้องการ ถ้าสิ่งนั้นอยู่ในความสามารถของเด็กก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้าวสิ่งนั้นอยู่นอกเหนือความสามารถของเด็ก ย่อมก่อให้เกิดความวิตกกังวลใจ มีความคับข้องใจ และมีความเครียดทางจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียทางด้านการเรียนของนักเรียนได้

5. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธอร์นเบอร์ก (Thornburg, 1975 : 181 - 185) ที่พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง คือ นักเรียนมีความเห็นว่า กฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป และสอดคล้องกับแนวคิดของ สจฺา จันท์เอม (2528 : 142) ที่กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน คือ วินัยที่เคร่งครัดของโรงเรียน

6. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับกลางและสูงมีปัญหการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือนักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เปรี๊อง กุมท (2519 : 139) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ระบบบริการห้องสมุด สื่อทัศนศึกษา ศูนย์หนังสือ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยเราให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียน ทั้งยังทำให้ผู้เรียนจดจำได้นาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ พพนงษ์ บุญติตราดุลย์ (2521 : 8 - 17) ที่กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์หรือทัศนูปกรณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น และลดเวลาในการอธิบายของครูผู้สอนให้น้อยลง และทำให้ผู้เรียนมีอิสระและช่วยเหลือตนในการเรียนรู้ขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนิษฐา อีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182 - 187) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่ สภาพโรงเรียนและห้องเรียนตั้งอยู่ในทิศทางที่เหมาะสม โต๊ะและเก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน

7. นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับกลางและสูง มีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ นักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิด (David, 1971 : 68) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นสูง มักจะมีแนวโน้มที่จะเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย และสอดคล้องกับข้อสรุปของ เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (ประกอบ คุปตรัตน์, 2525 : 179 - 180 ; อ้างอิงมาจาก Feldman and Newcomb, 1973 : 75) ซึ่งสรุปว่า เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อนยังช่วยทำหน้าที่ในการฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันในช่วงการเรียนได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กรอนแลนด์ (Gronlund, 1959 : 232) ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนจนสู่วัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์การเข้าสังคมย่อมกว้างขวางออกไปตามลำดับ หากทุกสิ่งทุกอย่างได้พัฒนาไปตามปกติ กล่าวคือ เมื่อถึงวัยเข้าเรียนเด็กได้มีโอกาสมีความสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน เด็กจะรับรู้บทบาทของตนว่า ควรจะปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อต้องการอยู่กับเพื่อนเด็กจะรู้สึกอบอุ่นใจ มีความมั่นคง เกิดความเชื่อมั่น และเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนฝูงที่ดีและมีความสุข เด็กก็ย่อมมีความปรารถนาที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่ว ๆ ไป ซึ่งประสบการณ์ในการเข้าสังคมจะเพิ่มขึ้นทุกวัน เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ชีวิตในสังคมจะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าในวัยเด็กถูกเพื่อนฝูงรังเกียจ ไม่มีใครแยแส เด็กจะรู้สึกว่าเหว่ ขาดความอบอุ่น เกิดความสงสัยในตัวเอง มองโลกในแง่ร้าย และเกิดความคับข้องใจ เมื่อโตขึ้นความรู้สึกเช่นนี้จะติดตัวไป ทำให้ไม่อยากเข้าสังคมกับคนอื่น เมื่อมีเรื่องทุกข์ร้อนก็ขาดเพื่อนที่จะเล่าสู่กันฟัง

ต้องเก็บกดเอาไว้คนเดียวทำให้มีอาการเครียดอยู่เสมอหาความสุขไม่ได้ (วิมล โรจน์วิระ. 2512 : 6) ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา บิดา มารดา ครู อาจารย์ จึงให้ความสนใจและเอาใจใส่ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูงของเด็กมาก ครูเชื่อว่าถ้าหากศิษย์ของตนสามารถเข้ากับเพื่อนฝูงได้ดีจะช่วยให้สุขภาพจิตดีและเรียนหนังสือได้ดี

2. จากสมมติฐานข้อ 2 ที่กล่าวว่า "ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนของนักเรียน" ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า คณะแนวจนัยปัญหาการเรียนมีความสัมพันธ์กันตัวแปรด้านตัวนักเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ถ้านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนว่าไม่ดีหรือไม่ดีหรือไม่เหมาะสม จะมีปัญหาการเรียนสูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนว่าดีหรือเหมาะสมแล้ว จะมีปัญหาการเรียนต่ำ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทราเวอร์ส (Traver. 1955 : 396) ที่พบว่า การปรับตัว ทักษะที่มีต่อสถาบัน วิชาที่เรียนและอาจารย์ที่สอนต่างมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชค (Cech. 1946 : 25) ที่พบว่า ลักษณะที่มีส่วนสัมพันธ์กับเด็กที่เรียนไม่จบคือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมมีน้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เซลเลอร์ (Zeller. 1966 : 20 - 21) ที่กล่าวว่า สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กเรียนไม่จบคือ ไม่ชอบครูประจำชั้นหรือครูใหญ่ และไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของซัตเทอร์เลย์ และดอนเนลลี (Sutteray and Donnelly. 1973 : 157 - 173) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิลล์ (Gill. 1962 : 144 - 149) ที่ศึกษาอิทธิพลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อสภาพปัญหาของเด็ก พบว่า เด็กที่เรียนดีจะมีปัญหาด้านการปรับตัวน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนอ่อน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนด้วย ในทำนองเดียวกัน ปัญหาการเรียนก็เช่นกัน นักเรียนที่เรียนดีย่อมมีปัญหาการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่เรียนอ่อน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักเป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบ ตั้งใจเรียน รู้ว่าตนเองมีปัญหาการเรียนอย่างไร มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและคนอื่นในโรงเรียน

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า คชแนะแนะปัญหาการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าถ้านักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวดี เช่น พ่อแม่ให้การเอาใจใส่อย่างดี ให้ความรักความอบอุ่น ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาในเวลาที่มีปัญหา จะมีปัญหาการเรียนต่ำ ในทางตรงกันข้ามถ้านักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดีก็จะมีปัญหาการเรียนสูง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของแซนด์เฟอร์ และบิกก์ (Sandefur and Bigge. 1966 : 473 - 474) ที่พบว่า ปัญหาภายในครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ผกผันกับความสามารถในการเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีบิดามารดาทะเลาะวิวาทกันบ่อย บิดามารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา มีผลต่อความรุนแรงของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

2.3 จากผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างคะแนนเฉลี่ย ปัญหาการเรียนกับตัวแปรเพศ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ซึ่งจะเห็นว่าตัวแปรเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการเรียน เพราะถ้าบิดามารดามีอาชีพระดับสูง เช่น รับราชการ หรือทำงานในหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หรือค้าขาย สามารถเอาใจใส่และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการทำการบ้านแก่เด็ก อีกทั้งครอบครัวมีรายได้สูง ทำให้นักเรียนมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียน จึงประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะถ้าหากนักเรียนได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น นักเรียนก็จะประสบความสำเร็จในการเรียนสูงขึ้น แต่ที่ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา จึงไม่น่าจะมีผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียน แต่อาจมีตัวแปรบางตัวส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียน เช่น นโยบายทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของครู และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น ดังที่ ละเมียด ลิมอักษร (2519 : 23 - 28) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กโดยตรง โรงเรียนจึงเป็นสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กได้พบสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น ได้มีการสมาคมติดต่อกับครูและเพื่อนนักเรียนในวัยต่าง ๆ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครู ได้เล่นและทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษทั้งสิ้น ซึ่ง บุธ (วิลาศ ทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Butth. 1942 : 645 - 656) ศึกษาพบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับเด็ก ให้ความสนใจนอกเหนือใจเด็ก รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีความสามารถปรับตัวได้สูง ซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับตามความต้องการของครู ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 181 - 185) ได้ศึกษาทัศนคติต่อโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน พบว่า นักเรียน 50 เปอร์เซนต์ของกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และอีก 24 เปอร์เซนต์ แสดงทัศนคติ

ที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ เบื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป ครูลำเอียง และกฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป จากที่กล่าวมาข้างต้นคงพอจะเป็นข้อสนับสนุนได้ว่า นิสัยทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของครู และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน น่าจะส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนได้

3. จากสมมติฐานที่กล่าวว่า "ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้" ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สภาพภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนสามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 33.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่พบว่าตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนของนักเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของดิบบเบิล (วัณญา วิชาลาภรณ์. 2522 ; อ้างอิงมาจาก Dibble. 966 : 51) ที่พบว่า เพศ รายได้ของครอบครัว มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2520 : 70 - 71) ที่พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอบตกซ้ำนั้น ของนักเรียนมี 6 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะของครู สภาพเศรษฐกิจ - สังคม การเรียนการสอน การจัดการศึกษาของโรงเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนทรัพย์ วงษ์พานิช (2523 : 47 - 48) ที่พบว่า การปรับตัวกับเพื่อน มีอิทธิพลสูงสุดกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ การ์ริสัน และคนอื่น ๆ (มาญู แป้นเจริญ. 2522 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Garrison and others. 1964 : 403 - 407) ที่พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โวล์ฟอร์ด (Wolford. 1965 : 256) แมคควอรี (Maquary. 1953 : 215 - 228) และแฮมิลตัน (Hamilton. 1964 : 4063) ซึ่งพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนและทำให้ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เกิดจากผู้ปกครองได้รับการศึกษาต่ำ เช่น เป็นเสมียนหรือรับจ้างในครอบครัว ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพน้อยและ รายได้ของครอบครัวต่ำ

จากผลงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียนได้ และจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งพบว่า ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน และความสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นตัวแปรที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียนให้ลดน้อยลง
2. ครูแนะแนว และครูผู้สอน ควรให้ความสนใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน ควรให้เหตุผลในการอบรมสั่งสอน ในการปกครองและการแก้ปัญหาต่าง ๆ และที่สำคัญครูต้องปรับปรุงด้านการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

3. สมาคมครูและผู้ปกครอง ควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง โดยทางโรงเรียน เป็นฝ่ายให้ข้อมูล แนวคิด และหลักการในการอบรม และเลี้ยงดูเด็กให้ผู้ปกครองได้ทราบ เพื่อผู้ปกครองจะได้นำไปปฏิบัติต่อเด็กได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องกัน และช่วยให้ปัญหาการเรียนลดน้อยลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ ของนักเรียนเพิ่ม เช่น นิสัยทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ประถมศึกษา หรืออุดมศึกษา

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2524.

กรรณิการ์ พินศิริกุล. การสำรวจปัญหาการเรียนสังคมและส่วนตัวของนักเรียนสารพัด
ช่างในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. "เศรษฐกิจการศึกษา," ชุมนุมวิชาการ. รายงานการประชุม
ทางวิชาการครั้งที่ 1 กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2510.

กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2526. อัดสำเนา.

กุศยา แสงเดช. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคม และส่วนตัว ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดชัยภูมิ.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2518. อัดสำเนา.

เกษมสุข บุญมาลิก. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาเรื่อง
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2519.

_____. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง "การวิจัยทางการศึกษาและ
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา". กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียน
ประถมศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
2519.

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและ
กิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษา ป.กศ.ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครุภาควัดวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- จรรยา สุวรรณสิทธิ์. "การแนะแนวปัญหาส่วนตัว," วารสารแนะแนว. 4 : 36 -
38 ; ตุลาคม 2513.
- จำเนียร ช่วงโชติ. เทคนิคการแนะแนว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ชีรวรรณ นิเจนตร. สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ดวงเดือน นิตาลบุตร. "อิทธิพลของเศรษฐกิจและการสำรวจความต้องการของเด็ก,"
การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.
- ตำรวจ, กรม. สถานการณ์อาชญากรรมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ,
2532.
- เดือน สุกาพ. การศึกษาเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหา 5 คน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508. อัดสำเนา.
- ทิพาวรรณ จันทรนิบลย์. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.
- นาฏเจลิยา สุมาวงศ์. โรงเรียนจะสนองความต้องการของเด็กวัยรุ่นได้อย่างไร.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2508.

นิภา พงศ์วิรัตน์. การศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง. ปรินญาพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

นันทิกา แยมสรวล. การศึกษาสภาพของครอบครัวที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตน และ
พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี.

ปรินญาพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2522. อัดสำเนา.

บุษกร เพชรวิวรรธน์. ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง.

ปรินญาพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2519. อัดสำเนา.

..... วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

บุษราคัม ชูระพันธ์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินญาพิมพ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
อัดสำเนา.

ประกอบ คุปตรัตน์. "นิสิตนักศึกษาและกระบวนการกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษา,"

นักศึกษา. กรุงเทพฯ : นีระพัฒนาการพิมพ์, 2525.

ประดอง ประสิทธิ์พร. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียน
การสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน. ปรินญาพิมพ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
อัดสำเนา.

ประดินันท์ อุปรมัย. "การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน," เอกสารการสอนชุดระบบการ
เรียนการสอน. สารมวลชนจำกัด, 2523.

- ประทุม แป้นสุวรรณ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคมและส่วนตัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเขตเทศบาลและโรงเรียนนอกเขตเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี. ปรินทิพินันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ พุ่มเพชร. การศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาทางด้านส่วนตัว สังคม การเรียน และความสนใจในอาชีพของนักเรียนช่วงกลปีที 3 ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาลกับโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชนในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี ปีการศึกษา 2514. ปรินทิพินันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- เปื้อง กุมท. การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- ฝน แสงสิงแก้ว. "ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว." แนวแนว. 17(4) : 9 - 19 ; ธันวาคม 2525 - มกราคม 2526.
- พนัส หันนาคินทร์. "การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับความต้องการกำลังคนของประเทศ," ศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก. 1 : 37 - 39 ; มีนาคม - เมษายน 2518.
- _____. การศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.
- พวงสร้อย วรกุล. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. ปรินทิพินันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล. การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- พูนทรัพย์ วงษ์พานิช. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพินันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- ไพบูลย์ อินทรวีชา. การศึกษาถึงความต้องการและปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมสาธิตแบบประสม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา
 2510. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
 2511. อัดสำเนา.
- มณู แป้นเจริญ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคมและปัญหาการเรียนของ
นักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาระดับ 5
จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- มหาดไทย, กระทรวง. รายงานการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2504.
- มานิช สุขฤกษ์. จิตวิทยาปกติ. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2526.
- มัลลิกา จิตรสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิทยาลัย
วิชาการศึกษา วิทยาลัยครูอุดรธานี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2508. อัดสำเนา.
- ยุพิน นิลยั้งต์. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและ
กิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษา ป.กศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- รุจ วังษี. "ปัญหาการหย่าร้างในครอบครัว," วารสารประชาศึกษา. 1(2) : 12 -
14 ; ธันวาคม 2515.
- รุ่งทิวา จักรกร. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- แรงงานจังหวัดนครราชสีมา, สำนักงาน. รายงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา.
นครราชสีมา : สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา, 2533.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2524.

ละเมียด ลิมอักษร. "สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลทางการศึกษา," ประชาศึกษา. 27 : 23 - 28 ; กุมภาพันธ์ 2519.

ลัดดา ประเสริฐกุล. การสำรวจปัญหาและภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนสาธิตไถยา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2502 - 2503. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504. อัดสำเนา.

ลัดดาวัลย์ หกสุวรรณ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคม และส่วนตัว ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียน สาธิตในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

ลัดดาวัลย์ ห่วงพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.

กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ลาวัญย์ ส่องสกุล. การสำรวจสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีความสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503. อัดสำเนา.

วดี เขียวอุไร. การสำรวจปัญหาชีวิตและความสนใจของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509. อัดสำเนา.

วรรณวิมล ปรินาสชาติ. ตัวแปรที่เกี่ยวเนื่องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

วรรณาทองน้อย. การวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- วรรณ บุญโชติ. "วิถีแก้ไขเด็กที่ปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียน," วารสารจิตวิทยาคลินิก. 3 : 49 - 53 ; สิงหาคม 2515.
- วัฒนา พุ่มเล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- วารุณี นิเทศสันต์. "ปัญหาต่าง ๆ ที่พบในเด็ก," วารสารประชาศึกษา. 11 : 10 ; ตุลาคม 2516.
- วิชาการ, กรม. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2523. อัดสำเนา.
- วิฑูรย์ อุปถัมภ์. "บทบาทใหม่ของการมัธยมศึกษา," สามัญศึกษา. 11 : 18 ; กุมภาพันธ์ 2517.
- วิมล ไรจันวีระ. การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคมและการปรับตัวระหว่างเด็กชั้นประถมปีที่ 4 ปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.
- วิลาศ บุญทองขาว. บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียน ครู และผู้บริหาร เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ศิริพร หลิมสวัสดิ์. ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- ศิริชัย กาญจนवासี. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

- สงัด อุทรานันท์. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะเกี่ยวกับตัวเด็กบางประการที่ทำให้เด็กไม่สามารถเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษาบังคับจังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาพิมพ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.
- สวัสดี บรรเทิงสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2509 ในโรงเรียนลาติตวิทยาลัยวิชาการศึกษา. ปรินญาพิมพ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2510. อัดสำเนา.
- สวัสดี สุวรรณอักษร. "การจัดบริการสำหรับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา," วารสารประชาศึกษา. 25 : 1 - 15 ; ธันวาคม 2516.
- สมใจ ทิณพงษ์. การศึกษาค้นคว้าปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่อยู่ในวิทยาลัยครูส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค. ปรินญาพิมพ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.
- สมทรง สุวรรณเลิศ. "ปัญหาทางการเรียนในเด็ก," วารสารจิตวิทยาคลินิก. 3 : 1 - 4 ; ธันวาคม 2514.
- สมบัติ โฆษิตธรรม. การสำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ปรินญาพิมพ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. รายงานการสำรวจปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2510. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ ประจักษ์. การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ธนบุรี. ปรินญาพิมพ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2506. อัดสำเนา.

- สมศักดิ์ ลีสาสุรนิสสุธิ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาด้านการเรียน สังคมและส่วนตัวของ
นักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 2. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ลีปพนธ์ เกตุทัต. "ทิศทางการศึกษาของไทย," สภาการศึกษา. 12 : 5 - 8 ;
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2521.
- ลีธม ไชยคร. ลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนมัธยมต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2510. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2511. อัดสำเนา.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.
..... ปัญหาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
แพรวพินทยา, 2529.
- สุนัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2521.
- สุนิญา ชีระกุล และคนอื่น ๆ. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาการ, 2524.
- สุภา มาลากุล. "สุขภาพจิตของเด็กนักเรียน," การอบรมครูแนะแนวรุ่น 1.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2518.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์ และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขต.
ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจการศึกษา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,
2518. อัดสำเนา.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. การวิจัยปัญหาของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504. อัดสำเนา.
- เสาวลักษณ์ จมพลพงษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู นิสัยในการเรียน และ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2527. อัดสำเนา.

- เสาวลักษณ์ เลิศดำรงค์เดช และคนอื่น ๆ. "โครงการสำรวจสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่น,"
 ใน เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมวิชาการสุขภาพจิต ครั้งที่ 55
เรื่องสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนและงานสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ :
 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2525.
- อรพินท์ ชูชม และคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความพร้อมทางการ
 เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ :
 รายงานการวิจัยฉบับที่ 30 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- อรัญญา รัชมธร์. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนในเครือคาทอลิก และสภาคริสตจักร
 แห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- อนันต์ชัย เชื้อธรรม และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยการกระทำผิดของเยาวชนใน
 ประเทศไทยและแนวทางควบคุม. กรุงเทพฯ : บริษัทวิมลอาร์ต โปรดักชั่นส์
 จำกัด, 2527.
- อัจฉรา สุขารมณ์. สุขภาพจิต Mental Health. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรม
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- อาภา ถนัดขำ. "การส่งเสริมสุขภาพจิตในโรงเรียน," วารสารแนะแนว. 7 :
 40 - 45 ; กุมภาพันธ์ 2516.
- _____ . การศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีผลต่อการเรียนไม่สำเร็จของนิสิตวิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2509. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- อำรุง จันทวานิช. องค์ประสิทธิภาพของการประถมศึกษา : รายงานการวิจัยและ
 ประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะ
 กรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, 2526.

Children's Bureau, U.S. Department of Health, Education and Welfare. Jurinine Court Statistics. 1950 - 1952.

Chopra, S.L. "Parental Occupation and Academic Achievement of High Schillo Students in Academic," The Journal of Educational Research. 60 : 359 - 362 ; April, 1967.

David, Arthur Decoater. "Some Effects of Diffevent Classroom Conditions upon Interpersonal Relationships, Personal Adjustment and Achievement for Cooege Freshmen," Dissertation Abstracts. 31(11) : 5789-A; May, 1971.

Frederick, R.W. Kitchen C.P. and Me Elwee R.A. 1947. A Guide to College Study. New York : Appletion - Century - Crofts.

Gardner, June Browning Sneed. "A Study of Proponts at Northwest Mississippi Journior College," Dissertation Abstract. 29 : 1104 ; 1968.

Gill, L.J. "Some Non - Intellectual Correlated of Academic Achievement Among Maxican Secondary School Student," Journal of Educational Psychology. 53 : 144 - 149 ; March, 1962.

Gronlund. Sociometry in the Classroom. Harper. New York : 1959.

Hamilton, Mary Jane Green. "A Study of Dropouts from the white public Secondary Schöol of South Garolina," Dissertation Abstract. 24 : 4063 ; April, 1964.

Harvighurst, Robert J. "Conditions Predictive of Superior Children," Studies in Adolesences. New York : The Mac Million Company, 1963.

Hulock, Elizabeth B. Adolescent Demlopment. New York : McGraw-Hill Book Company, 1964.

Hurlock, Eliszabeth B. Developmental Psychology. New York : McGraw-Hill, 1959.

Jone, Worth R. "A Study of the Affective Tolerance and the Typical Problems of Married and Unmarried Undergraduate College Students," Thesis Abstract Series. School of Educat on, Indiana University, Indiana, 1954.

- Koller, K.M. "Parental Deprivation Family Background and Female Delinquency," British Journal of Psychiatry. 118 : 319 - 337 ; May, 1971.
- Kuhlen, Ramond G. The Psychology of Adolescent Development. New York : Harper and Brother, 1952 - 3480.
- Lewin K., and Lippitt R. and white R., Patterns of Aggregative Behavior in Experimentally Created "Social Climate," Journal of Social Psychology. 10 : 271 - 299 ; 1939.
- Maddox, R. How to Study. Greenwich, Conn : Fawcett Publications, 1936.
- Mcquary, J.P. "Some Relationship Between Non-Intellectual Characteristics and Academic Achivement," Journal of Educational Psychology. 44 : 215 - 228 ; April, 1953.
- Moor, Helena. Adult Awareness of the Problems of Hogh School Youth. Boston University, 1957.
- Morrow, M.V. "Analysis of Students and Teacher Recording of Adolescent Problem," Dissertation Abstracts International. 35 : 650 ; February, 1972.
- Rahman Syed Abbur. "An Investigation of The Extend and Causes of Droupout in Class BII Throgh XII of The Secondary Schools of Decca East Pakistan During 1965," Dissertation Abstracts. 28 : 405 ; 1965.
- Ringess, Thomas A. Mental Health in the School. New York : Random House, 1968.
- Sanderfurr, J.T. and Jeanett Bigge. "In Investigation of the Relationship Between Recognized Problems of Adolescents and School Achievement," The Journal of Educational Research. 59 : 473, July - August, 1966.
- Suttery Doris Cook and Gloria Ferraro Donnelly. Perceptives in Human Development. Philadelphia : J.B. Lippincott Co., 1973. 331 p.
- Thornburg, Hershel D. Contemparary Adolescence : Reading. 2nd ed. Monterey, Calif. Brooks/Colepub. Co., 1975.
- Tiedman, S.C. "A Study of Pupil - Teacher Relationships," Journal of Education Research. 35 : 657 - 644 ; 1942.

Travers, Robert M.H. Educational Measurement. The McMillan Company, 1955.

Unesco. "A Review of Studies on Educational Wastage and Staynation," Technical Seminar on Wastage and School Dropouts Bangkok. 1967.

Winer, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. New York : McFraw-Hill Book Company, 1962.

Wolford, Earl Melvin. "An Analysis of Selected Educational Philosophies as Pertinent to Dropout Problem," Dissertation Abstract. 25 : 256 ; December, 1965.

ภาควิชา

ตาราง 18 แสดงค่าอำนาจจำแนก (๗) ของแบบสอบถามปัญหาการเรียน (จำนวน 28 ข้อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	9.538	16	6.956
2	4.380	17	3.750
3	3.400	18	5.166
4	3.666	19	6.080
5	2.545	20	8.095
6	3.684	21	3.500
7	2.962	22	5.090
8	5.172	23	7.764
9	2.352	24	5.083
10	5.066	25	5.120
11	7.727	26	5.090
12	6.190	27	5.636
13	4.285	28	6.190
14	6.071		
15	4.857		

ตาราง 19 แสดงค่าอำนาจจำแนก (๗) ของแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน (จำนวน 36 ข้อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	6.086	21	5.125
2	4.285	22	3.571
3	5.833	23	6.086
4	4.909	24	7.368
5	6.363	25	2.880
6	2.173	26	6.400
7	3.913	27	5.333
8	3.750	28	6.666
9	4.210	29	9.130
10	2.105	30	4.137
11	4.137	31	6.956
12	2.888	32	9.047
13	3.200	33	3.636
14	4.090	34	5.600
15	3.448	35	2.105
16	4.941	36	3.666
17	2.050		
18	4.444		
19	4.857		
20	6.666		

ตาราง 20 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว (จำนวน 27 ข้อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	4.285	18	3.461
2	2.941	19	3.928
3	5.333	20	5.454
4	4.000	21	2.187
5	4.846	22	2.962
6	2.187	23	3.333
7	5.769	24	3.571
8	2.666	25	2.461
9	2.820	26	5.000
10	5.000	27	4.400
11	2.222		
12	3.161		
13	1.935		
14	4.230		
15	3.703		
16	2.307		
17	3.437		

แบบสอบถาม

เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมี 4 ตอน

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการเรียน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของท่าน ท่านมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นอย่างไรขึ้นอยู่กับตัวท่านเอง คำตอบของท่านไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามไม่ต้องลงชื่อของท่าน คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อด้วยขอขอบคุณที่ร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 รายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

1. โรงเรียน.....
2. เพศ [] ชาย
 [] หญิง
3. อายุ = []
4. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น
 [] ม. 1
 [] ม. 2
 [] ม. 3
5. ระดับผลการเรียนเฉลี่ยทุกวิชาของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534
 [] ระดับผลการเรียนที่ต่ำกว่า 2.00
 [] ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 - 2.50
 [] ระดับผลการเรียนที่สูงกว่า 2.50 ขึ้นไป
6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่อเดือน
 [] ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 7,001 บาทขึ้นไป
 [] ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 7,000 บาท
 [] ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท

7. อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

- ☐ รับราชการ
- ☐ ค้าขาย
- ☐ รับจ้าง
- ☐ ทำสวนยางพารา
- ☐ ทำนา
- ☐ ทำไร่ ทำสวน ทำการประมง เลี้ยงสัตว์
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- ☐ บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
- ☐ บิดามารดาหย่าร้างกัน
- ☐ บิดาและมารดาถึงแก่กรรม
- ☐ บิดามารดาแยกกันอยู่
- ☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมที่บิดา และ/หรือมารดาปฏิบัติต่อบุตร และพฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดา และ/หรือมารดา

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่ตรงกับการกระทำที่แท้จริงของท่านและบิดามารดา

ลำดับ	ข้อความ	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
(0)	พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เมื่อข้าพเจ้า ไม่สบาย.....	✓				
(00)	ข้าพเจ้ากระทำในสิ่งที่พ่อแม่พึงพอใจ.....			✓		

จากตัวอย่าง

ข้อ (0) จากคำตอบ (✓) บ่อยครั้งที่สุด แสดงให้เห็นว่า เมื่อท่านไม่สบายพ่อแม่ดูแลเอาใจใส่
อย่างใกล้ชิดเป็นประจำ

ข้อ (00) จากคำตอบ (✓) บางครั้ง แสดงให้เห็นว่า ท่านกระทำในสิ่งที่พ่อแม่พึงพอใจเป็น
บางครั้ง

บ่อยครั้งที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือของท่านที่ปฏิบัติเป็นประจำ
บ่อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือของท่านที่ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือของท่านที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือของท่านที่ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
น้อยครั้งที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของพ่อแม่หรือของท่านที่ปฏิบัติน้อยครั้งมาก
หรือไม่เคยกระทำเลย

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ลำดับ	ข้อความ	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
1.	พ่อแม่แสดงด้วยกิริยาท่าทางหรือการกระทำให้ เห็นว่ารักข้าพเจ้า.....					
2.	พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเมื่อข้าพเจ้า ไม่สบาย.....					
3.	พ่อแม่และข้าพเจ้ามักคุยกันเมื่อมีเวลาว่าง.....					
4.	พ่อแม่ไม่มีเวลาพูดคุยเรื่องต่าง ๆ กับข้าพเจ้า.....					
5.	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าซื้อสิ่งของต่าง ๆ ด้วยตนเอง.....					
6.	พ่อแม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าไปเที่ยวต่าง ๆ ที่ บ้านเพื่อน.....					
7.	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าไปร่วมทำกิจกรรม พิเศษกับเพื่อนที่โรงเรียน.....					
8.	พ่อแม่ว่ากล่าวตักเตือนเกี่ยวกับความประพฤติ มารยาท หรือการพูดจาของข้าพเจ้า.....					
9.	เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา พ่อแม่ดูว่าโดย ไม่ถามสาเหตุ.....					
10.	เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งใดผิด พ่อแม่ดูว่าโดยไม่ถาม สาเหตุ.....					
11.	พ่อแม่สนับสนุนความสามารถพิเศษของข้าพเจ้า โดยให้ฝึกฝนและเรียนรู้เพิ่มเติม.....					

ลำดับ	ข้อความ	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
12.	พ่อแม่คอยเตือนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือจน ข้าพเจ้าแทบไม่มีเวลาว่าง.....					
13.	พ่อแม่ยืนยันที่จะให้ข้าพเจ้าเรียนในวิชาที่ท่าน กำหนดให้.....					
14.	เมื่อใกล้สอบพ่อแม่ให้กำลังใจในการดูหนังสือ.....					
15.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าสังสรรค์ร่วมกัน.....					
16.	พ่อแม่สละเวลาเพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกับข้าพเจ้า.....					
17.	ในวันหยุดพ่อแม่และข้าพเจ้านักผ่อนหย่อนใจด้วยกัน.....					
18.	พ่อแม่และข้าพเจ้าไม่มีโอกาสไปเที่ยวด้วยกัน.....					
19.	ข้าพเจ้าขออนุญาตพ่อแม่เมื่อต้องการออกนอกบ้าน.....					
20.	ข้าพเจ้าแสดงความไม่พอใจเมื่อพ่อแม่มอบงาน ให้ทำ.....					
21.	เมื่อครอบครัวมีปัญหา ข้าพเจ้ามีส่วนได้รับ เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ ด้วย.....					
22.	เมื่อครอบครัวมีปัญหา ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหานั้น ๆ ด้วย.....					
23.	ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อถูกพ่อแม่ตำหนิ.....					
24.	พ่อแม่ให้ข้าพเจ้าร่วมพิจารณาตัดสินใจในการ แบ่งกันทำงานบ้าน.....					
25.	ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสวางแผนเรื่องอาชีพด้วย ตนเอง แต่ต้องคล้อยตามพ่อแม่.....					

ลำดับ	ข้อความ	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
26.	ข้าพเจ้ากระทำในสิ่งที่พ่อแม่พึงพอใจ.....					
27.	ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นขัดแย้งกับพ่อแม่.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการเรียน

ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคอร์ท มีคำตอบให้เลือกตั้งแต่ "มากที่สุด" ถึง "น้อยที่สุด" รวม 5 ตัวเลือก เพื่อหาปริมาณของปัญหาการเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กล่าวถึงปัญหาการเรียนต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อใดเป็น ปัญหาแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียง 1 ช่อง

ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0)	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง.....	✓.....				
(00)	ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิในการเรียน.....			✓.....		

จากตัวอย่าง

ข้อ (0) จากคำตอบ (✓) มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นักเรียนประสบปัญหาการเรียนในข้อนี้
มากที่สุด

ข้อ (00) จากคำตอบ (✓) ปานกลาง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนประสบปัญหาการเรียนใน
ข้อนี้พอสมควร

มากที่สุด หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
มาก หมายถึง มีปัญหา
ปานกลาง หมายถึง มีปัญหพอสมควร
น้อย หมายถึง มีปัญหาน้อย
น้อยที่สุด หมายถึง ไม่ค่อยมีปัญหา

ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง.....					
2.	ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิในการเรียน.....					
3.	ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจเรียน.....					
4.	ข้าพเจ้าว่างนอนขณะเรียนหนังสือ.....					
5.	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาอ่านหนังสือ.....					
6.	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทำการบ้าน.....					
7.	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน.....					
8.	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครูเมื่อไม่เข้าใจ.....					
9.	ข้าพเจ้ามาเรียนสาย.....					
10.	ข้าพเจ้าความจำไม่ดี.....					

ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	เวลาอ่านหนังสือข้าพเจ้ามักจะจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ค่อยได้.....					
12.	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสมเพราะให้เวลาสำหรับวิชาหนึ่งมากเกินไปและอีกวิชาหนึ่งน้อยเกินไป.....					
13.	ข้าพเจ้าใช้เวลาที่มากกว่าอ่านหนังสือเรียน.....					
14.	เวลาสอบข้าพเจ้ามักสับสน.....					
15.	เวลาสอบข้าพเจ้ามักกังวล.....					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้เมื่อได้คะแนนไม่ดี.....					
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน.....					
18.	ข้าพเจ้าขาดคนแนะนำเอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้เมื่ออยู่บ้าน.....					
19.	ข้าพเจ้าเรียนเลขคณิตไม่เข้าใจ.....					
20.	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษเพราะจำศัพท์ไม่ได้.....					
21.	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์.....					
22.	ข้าพเจ้ากลัวตอนคำถามครู.....					
23.	บทเรียนที่ข้าพเจ้าเรียนมาแล้วมักจะลืมง่าย.....					
24.	ข้าพเจ้าขาดความสนใจบางวิชา.....					

ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25.	ข้าพเจ้าเบื่อวิชาท่องจำ.....					
26.	เวลาเรียนข้าพเจ้าจดไม่ทัน.....					
27.	ข้าพเจ้าชอบคิดถึงเรื่องอื่นขณะครูสอน.....					
28.	ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็น.....					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

ลักษณะแบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความคิดเห็นของนักเรียนต่อสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท มีคำตอบให้เลือกจาก "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ถึง "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง"

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่โรงเรียน แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงข้อละ 1 ช่อง เท่านั้น

ลำดับ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	<u>ด้านการสอนของครู</u>					
(0)	ครูสอนเร็ว.....		✓			
(00)	ครูสอนไม่เข้าใจ.....	✓				

จากตัวอย่าง

ข้อ (0) จากคำตอบ (✓) เห็นด้วย แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูสอนเร็วมาก

ข้อ (00) จากคำตอบ (✓) เห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูสอนไม่เข้าใจมากที่สุด

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนพอสมควร

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเท่าใดนัก

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

ลำดับ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	<u>ด้านการสอนของครู</u>					
1.	ครูสอนเร็ว.....					
2.	ครูบางคนเจ้าระเบียบ.....					
3.	ครูสอนไม่เข้าใจ.....					
4.	ครูมุ่งแต่สอนโดยไม่ซักถามนักเรียน.....					
5.	ครูให้จดงานมากเกินไป.....					
6.	ครูสอนไม่ตรงตามจุดประสงค์.....					
7.	ก่อนสอบครูไม่ทบทวนบทเรียนให้.....					
8.	ครูพูดเสียงเบา.....					
9.	ครูเข้มงวดมาก.....					
	<u>ด้านการมอบหมายงานและการบ้าน</u>					
10.	ครูให้การบ้านมาก.....					
11.	ครูอธิบายงานไม่ชัดเจน.....					
12.	ครูอธิบายการบ้านไม่ชัดเจน.....					
13.	ครูไม่ตรวจการบ้าน.....					
	<u>ด้านการจัดวิชาเรียน</u>					
14.	จำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไปในแต่ละวัน.....					
15.	บางวิชาเนื้อหาที่เรียนยาก.....					
16.	โรงเรียนจัดตารางเรียนไม่เหมาะสม.....					

ลำดับ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	<u>ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน</u>					
17.	เพื่อน ๆ ในห้องชอบคุยกันขณะที่ครู กำลังสอน.....					
18.	เพื่อน ๆ ในห้องชอบเล่นกันขณะที่ครู กำลังสอน.....					
19.	ครูไม่มาสอนบ่อย ๆ.....					
20.	ครูสนใจแต่นักเรียนที่เรียนเก่ง.....					
21.	อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว.....					
22.	ห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ.....					
23.	ครูไม่เป็นกันเองกับนักเรียน.....					
24.	กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ไม่น่าสนใจ.....					
25.	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน.....					
	<u>ด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน</u>					
26.	โรงเรียนเข้าเร็ว.....					
27.	ฝ่ายปกครองเข้มงวดมาก.....					
28.	โรงเรียนพิจารณาลงโทษนักเรียนโดย ไม่มีหลักเกณฑ์.....					

ลำดับ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	<u>ด้านอุปกรณ์การเรียน</u>					
29.	อุปกรณ์การเรียนวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ.....					
30.	ห้องเรียนคับแคบ.....					
31.	โต๊ะ และเก้าอี้มีไม่เพียงพอ.....					
32.	อุปกรณ์ในการเรียนวิชาพลศึกษามีน้อย.....					
	<u>ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน</u>					
33.	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว.....					
34.	ข้าพเจ้าไม่มีเพื่อนสนิท.....					
35.	ข้าพเจ้ามีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับเพื่อน.....					
36.	เพื่อน ๆ ไม่เข้าใจข้าพเจ้า.....					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวเสาวรัตน์ ชื่อสกุล จุลรัตน์

เกิดวันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2507

สถานที่เกิด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 131/27 ซอยวัดใหม่นิเรนทร์

ถนนอิสราภาพ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนรัตนศึกษา

อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2526 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (แผนกวิทยาศาสตร์)

จากโรงเรียนสายปัญญา เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2530 จบปริญญาตรี กศ.บ. วิชาเอกเคมี

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

พ.ศ. 2535 จบปริญญาโท กศ.ม. วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักเรียนตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการเรียนกับตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายปัญหาการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2534 จำนวน 689 คน เป็นนักเรียนชาย 339 คน และหญิง 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาการเรียน แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน และแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบแบบ t การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบไคสแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ค่ะแนแนเฉลี่ยปัญหาการเรียนของนักเรียนเมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสัมพันธภาพในครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนกลางมีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับกลาง และสูง นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางพารา นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัว

อยู่ในระดับกลางและต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่มีความคิดเห็นในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับกลางและสูง มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นในด้านการสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนตามตัวแปรเพศ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพสมรสของบิดามารดา ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. คะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านตัวนักเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ การสอนของครู การมอบหมายงานและการบ้าน การจัดวิชาเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ระเบียบวินัยของโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้านคือสัมพันธภาพในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยของปัญหาการเรียนกับตัวแปรด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ และอายุ และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพสมรสของบิดามารดา

3. ตัวแปรด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนสามารถร่วมกันทำนายปัญหาการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงที่สุด

VARIABLES RELATED TO EDUCATIONAL PROBLEMS OF LOWER SECONDARY
SCHOOL STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT IN GHANGWAT NAKHON SI THAMMARAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1992

orientation, the organization of academic courses, classroom learning environments, school - discipline, audio - visual aids, and student - student relationships. No statistically significant differences in students' educational problems were found in regard to their sex, their parental socioeconomic status and their parents' marital status.

2. There were statistically significant relationships between students' educational problems and the following variables, i.e., students' academic achievement, family relationships, teaching, task orientation, the organization of academic courses, classroom learning environments, school - discipline, audio - visual aids, and student - student relationships were established. Non statistically significant relationships were found between students' educational problems and the following variables, i.e., students' sex, age, socioeconomic status of their parents, parental occupations, and parents' marital status.

3. Results indicated that students' sex, academic achievement, family - relationships, task orientation, the organization of academic courses, classroom learning environments, student - student relationships, and total variables statistically significantly predicted students' educational problems. None of the following variable, i.e., students' age, socioeconomic status of their parents, parental occupations, parents' marital status, teaching, school - discipline, and audio - visual aids proved to be statistically significant predictors of students' educational problems.